

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Čínské čtyřznakové idiomy s ustálenou strukturou

Chinese Four-character Idioms with Set Structure

Olomouc 2020, Bc. Radim Frydrych

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ondřej Kučera Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a uvedl v ní veškeré použité
prameny a literaturu.

V Olomouci dne 6.5.2020

Podpis

Anotace

Příjmení a jméno autora: Bc. Radim Frydrych

Název katedry a fakulty: Katedra asijských studií, Filozofická fakulta

Název diplomové práce: Čínské čtyřznakové idiomy s ustálenou strukturou

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ondřej Kučera Ph.D.

Počet příloh: 2

Počet znaků: 136 158

Počet stran: 96

Počet zdrojů: 22

Klíčová slova: analýza, *chengyu*, čínština, čtyřznakové konstrukce, idiom, korpus, *siziyu*

Předmětem této diplomové práce je analýza čínských čtyřznakových idiomů s ustálenou strukturou, které jsou tvořeny kombinací pevných a volných znaků. Na pozici pevných znaků stojí v těchto čtyřznakových konstrukcích víceznakové pevné vazby, které doplňují volně zaměnitelné prvky stojící na pozici volných znaků. Pro potřeby mé práce jsem si vytvořil seznam víceznakových pevných vazeb založený na slovníku HSC a vlastní analýze jazykových inventářů. Na základě tohoto seznamu jsem dohledal čtyřznakové konstrukce, jež jsou tvořeny konkrétními víceznakovými pevnými vazbami. Hlavní osu práce tvoří analýza víceznakových pevných vazeb a sémantická analýza 270 nejfrekventovanějších čtyřznakových konstrukcí.

Ve své práci jsem došel k závěru, že pro pochopení významu velké části čínských ustálených čtyřznakových konstrukcí stačí porozumět významu jednotlivých prvků, ze kterých jsou tvořeny. Dále jsem dospěl k závěru, že u pevných vazeb, ke kterým se váže velké množství čtyřznakových konstrukcí, je do jisté míry možné paušalizovat jejich význam a funkci uvnitř čtyřznakové konstrukce.

Na tomto místě bych velmi rád poděkoval za cenné rady a obohacující diskuze panu
Mgr. Vlastimilu Dobečkovi.

OBSAH

1 ÚVOD	10
2 METODOLOGIE	12
2.1 Korpus	14
2.1.1 Problémy při práci s korpusem	15
3 TEORETICKÁ ČÁST	16
3.1 Frazeologie a idiomatika	16
3.1.1 Frazémy a idiomy	16
3.1.2 Kolokace	18
3.2 <i>Chengyu</i>	18
3.3 <i>Siziyu</i>	20
3.3.1 Historický vývoj <i>siziyu</i>	21
3.3.2 Původ <i>siziyu</i>	22
3.3.3 Složení čtyřznakových konstrukcí	23
3.3.3.1 Pevné znaky	24
3.3.3.2 Volné znaky	25
3.4 <i>Chengyu</i> a jejich vztah k idiomům	26
3.5 Korpusová lingvistika	27
4 ANALYTICKÁ ČÁST	29
4.1 Analýzy víceznakových pevných vazeb	29
4.2 Analýza víceznakových pevných vazeb z hlediska absolutní frekvence výskytu	36
4.2.1 Vazby typu AAAB	36
4.2.2 Vazby typu AABB	36
4.2.3 Vazby typu ABAA	37
4.2.4 Vazby typu ABAB	37
4.2.5 Vazby typu BAAA	38
4.2.6 Vazby typu BAAB	39
4.2.7 Vazby typu BABA	39
4.2.8 Vazby typu BBAA	40
4.3 Složení vazeb typu ABAB	41
4.3.1 Vazby složené z plnovýznamových prvků	41
4.3.1.1 Vazby složené z číslovek	42

4.3.1.2 Vazby složené z prvků spadajících do určité významové oblasti	43
4.3.1.3 Vazby složené z prvků opačného významu	45
4.3.1.4 Vazby složené z prvků významově podobných nebo stejných	46
4.3.1.5 Vazby složené ze stejných plnovýznamových prvků.....	47
4.3.2 Vazby složené z gramatických prvků.....	48
4.3.3 Vazby složené z gramatického a plnovýznamového prvku	49
4.4 Složení vazeb typu BABA	50
4.4.1 Vazby složené z plnovýznamových prvků.....	51
4.4.1.1 Vazby složené z prvků spadajících do určité významové oblasti	52
4.4.1.2 Vazby složené z prvků opačného významu	53
4.4.1.3 Vazby složené z prvků významově podobných nebo stejných	54
4.5 Složení vazeb typu BAAB	55
4.6 Složení vazeb typu AABB a BBAA	56
4.7 Shrnutí složení vazeb	56
4.7.1 Konstrukce složené ze dvou dvouznakových pevných vazeb.....	58
4.8 Analýza nejfrekventovanějších čtyřznakových konstrukcí.....	59
4.8.1 Nejfrekventovanější čtyřznakové konstrukce z hlediska typu vazby.....	60
4.8.2 Opakovanost víceznakových pevných vazeb	60
4.8.3 Nejfrekventovanější konstrukce z hlediska typu víceznakové pevné vazby.....	61
4.8.4 Sémantická analýza nejfrekventovanějších konstrukcí.....	62
4.8.5 Konstrukce mající lexikální význam.....	63
4.8.5.1 Konstrukce s významem založeným na významu jednotlivých prvků	64
4.8.5.2 Konstrukce, ve kterých se na pozici volných znaků nachází jedno slovo.....	65
4.8.5.3 Konstrukce s uspořádáním slovo+slovo.....	67
4.8.6 Konstrukce mající přenesený význam.....	68
4.8.7 Konstrukce mající lexikální a přenesený význam.....	70
4.9 Shrnutí výsledků	71
5 ZÁVĚR	74
Resumé.....	76
Seznam literatury	77
Seznam příloh	79

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Porovnání víceznakových vazeb.....	30
Tabulka 2: Tříznakové vazby.....	32
Tabulka 3: 25 nejfrekventovanějších víceznakových vazeb.....	35
Tabulka 4: Výskyt jednotlivých vazeb z hlediska kvalitativního zastoupení.....	35
Tabulka 5: Nejfrekventovanější vazby typu AAAB.....	36
Tabulka 6: Nejfrekventovanější vazby typu AABB.....	37
Tabulka 7: Nejfrekventovanější vazby typu ABAA.....	37
Tabulka 8: Nejfrekventovanější vazby typu ABAB.....	38
Tabulka 9: Nejfrekventovanější vazby typu BAAA.....	38
Tabulka 10: Nejfrekventovanější vazby typu BAAB.....	39
Tabulka 11: Nejfrekventovanější vazby typu BABA.....	40
Tabulka 12: Nejfrekventovanější vazby typu BBAA.....	40
Tabulka 13: Vazby složené z číslovek.....	43
Tabulka 14: Vazby složené z prvků spadajících do určité významové oblasti.....	44
Tabulka 15: Vazby složené z prvků opačného významu.....	46
Tabulka 16: Vazby složené z prvků významově podobných nebo stejných.....	47
Tabulka 17: Vazby složené ze stejných plnovýznamových prvků.....	48
Tabulka 18: Vazby složené z gramatických prvků.....	49
Tabulka 19: Vazby složené z gramatického a plnovýznamového prvku.....	50
Tabulka 20: Vazby složené z prvků spadajících do určité významové oblasti.....	52
Tabulka 21: Vazby složené z prvků opačného významu.....	54
Tabulka 22: Vazby složené z prvků významově podobných nebo stejných.....	54
Tabulka 23: Nejfrekventovanější vazby typu BAAB.....	55
Tabulka 24: Nejfrekventovanější vazby typu AABB a BBAA.....	56
Tabulka 25: Opakující se dvouznakové pevné vazby.....	57
Tabulka 27: Konstrukce složené ze dvou dvouznakových pevných vazeb – ABAB.....	58
Tabulka 28: Konstrukce složené ze dvou dvouznakových pevných vazeb – BABA.....	59
Tabulka 29: Konstrukce pojící se s vazbou 不可.....	61
Graf 1: Celkové zastoupení vazeb podle jejich typu.....	30
Graf 2: Zastoupení vazeb podle počtu jejich tokenů.....	33
Graf 3: Typové zařazení plnovýznamových prvků vazeb typu ABAB.....	42
Graf 4: Typové zařazení plnovýznamových prvků vazeb typu BABA.....	51
Graf 5: Zastoupení jednotlivých typů vazeb mezi nejfrekventovanějšími konstrukcemi.....	60
Graf 6: Zastoupení nejfrekventovanějších konstrukcí z hlediska jejich významu.....	62
Graf 7: Zastoupení konstrukcí, jejichž význam je odvoditelný z významu jednotlivých prvků.....	63

Seznam zkratk

HSC 汉语四字格词典

(Jiang, Dewu. 1999. *Slovník čínských čtyřznakových konstrukcí*)

Ediční poznámka

V této práci je k přepisu čínských znaků použita oficiální čínská standardní transkripce *pīnyīn* 拼音. Transkripce je pro odlišení od ostatního textu psaná kurzívou. Čínské znaky jsou uvedeny ve zjednodušené podobě. Přepis čínských idiomů do latinky je založen na způsobu jejich přepisu ve slovnících *Chéngyǔ dà cídiǎn* 成语大词典 „Velký slovník *chengyu*“ a *Zhōnghuá chéngyǔ dà cídiǎn* 中华成语大词典 „Velký slovník čínských *chengyu*“.

1 ÚVOD

Idiomy jsou důležitou součástí každého jazyka a jejich osvojení si je naprosto nezbytné při snaze do něj hlouběji proniknout. I přes skutečnost, že na idiomy narazíme v každém jazyce, jejich role a důležitost se v jednotlivých jazycích liší. Tento fakt je patrný například při pohledu na české idiomy a čínská *chengyu*, která jsou často obecně označována jako čínské idiomy, přičemž pojem *chengyu* v širším slova smyslu zahrnuje všechna ustálená slovní spojení. Na *chengyu* je možno v čínštině narazit naprosto běžně a současná čínština by se bez nich neobešla. Za jejich nepostradatelnost může také skutečnost, že čínština umožňuje formou čtyřznakového spojení vyjádřit celou větu nebo zestručnit složitější myšlenku.

Pojem *chengyu* lze chápat ve dvou hlavních rovinách. V užším slova smyslu označuje *chengyu* čtyřznakové, respektive osmiznakové, idiomy mající historický nebo literární původ. Tyto idiomy z našeho pohledu splňují charakteristické rysy pro označení idiom. V širším slova smyslu označuje slovo *chengyu* všechna ustálená víceznaková spojení. Předmětem této práce je analýza ustálených čtyřznakových konstrukcí¹ složených z kombinace pevných a volných znaků.

Tyto ustálené čtyřznakové konstrukce jsou označovány jako *siziyu* a zjednodušeně je můžeme popsat jako všechna ustálená spojení čtyř znaků. *Siziyu* jsou v běžném jazyce velmi frekventovaná a na rozdíl od *chengyu* může být část prvků tvořících *siziyu* za určitých podmínek volně obměňována.

Ve své práci budu analyzovat čtyřznakové ustálené konstrukce z hlediska jejich strukturních a sémantických rysů. Zaměřím se hlavně na možné kombinace volných a pevných znaků a význam jednotlivých konstrukčních prvků. Získané poznatky následně ověřím při analýze 270 nejfrekventovanějších ustálených čtyřznakových konstrukcí.

Pro vytvoření tohoto druhu analýzy jsem se rozhodl především z toho důvodu, že zatímco je čínským idiomům *chengyu* věnována značná pozornost, jsou čínské ustálené konstrukce stále opomíjeny. Tuto skutečnost reflektuje například velmi malé množství publikací, které se tímto jazykovým jevem hlouběji zabývají, a pokud již čtyřznakové ustálené konstrukce zkoumají, tak se často soustředí pouze na vazby typu

¹ Ve své práci pracuji s označením „čtyřznaková konstrukce“ jako se synonymem pro označení „čtyřznakový idiom“.

ABAB a BABA,² jež lze označit za typické čtyřznakové konstrukce. Z tohoto důvodu se ve své práci zaměřím na všechny existující typy víceznakových pevných vazeb.

Kromě samotné analýzy složení a vlastností víceznakových pevných vazeb je cílem práce vytvořit aktualizovaný seznam víceznakových pevných vazeb spolu se seznamem nejfrekventovanějších čtyřznakových konstrukcí pojících se s těmito vazbami. Tato data budou moci být v budoucnu využita například při tvorbě slovníků.

Ve své práci se budu snažit potvrdit hypotézu, že u velké části čtyřznakových konstrukcí, které nelze považovat za *chengyu*, je význam celé konstrukce možno odvodit z významu jejich jednotlivých prvků. Za účelem potvrzení této hypotézy provedu sémantickou analýzu 270 nejfrekventovanějších čtyřznakových konstrukcí, jež se vyskytly v analyzovaném korpusu.

² „A“ označuje pozici pevného znaku a „B“ pozici volného znaku.

2 METODOLOGIE

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a analytickou část. V teoretické části nejprve charakterizují idiomy jako takové a následně se budu hlouběji věnovat čínským *chengyu*, respektive ustáleným čtyřznakovým spojením *siziyu*. V teoretické části přiblížím také korpusovou lingvistiku, protože práce s korpusy byla naprosto zásadní při tvorbě mé analýzy.

Analytická část představuje stěžejní bod mé práce a lze ji rozdělit do tří základních částí. První část je tvořena kvantitativní analýzou víceznakových pevných vazeb a analýzou čtyřznakových ustálených konstrukcí z hlediska jejich složení. Druhá část obsahuje kvalitativní analýzu jednotlivých víceznakových pevných vazeb a ve třetí části je analyzováno 270 nejfrekventovanějších čtyřznakových konstrukcí.

Ve své práci jsem analyzoval 385 víceznakových pevných vazeb a s nimi se pojících více než 6 600 čtyřznakových konstrukcí. Jednotlivé vazby a konstrukce jsem analyzoval na základě jejich společných sémantických a strukturních rysů. Cílem této analýzy bylo přinést ucelené informace o složení a funkci víceznakových pevných vazeb a s nimi souvisejících čtyřznakových konstrukcích. Dále si kladu za cíl zjistit, zda je pro pochopení čtyřznakových ustálených konstrukcí nezbytná znalost každé konstrukce zvlášť, nebo zda stačí pro jejich pochopení osvojení si základních pravidel jejich vytváření.

Prvním bodem analytické části byla analýza HSC, který obsahuje 280 pevných vazeb a s nimi se pojících více než tři tisíce čtyřznakových konstrukcí. V prvním kroku jsem si slovník převedl do elektronické podoby a jednotlivé vazby rozčlenil podle jejich typu. V této fázi jsem ze slovníku HSC čerpal pouze víceznakové pevné vazby, na základě kterých jsem v korpusu dále dohledával čtyřznakové konstrukce, jež se pojily s těmito vazbami.

Pro vyhledávání čtyřznakových konstrukcí jsem použil čínský korpus čítající přibližně 13,5 miliardy slov. Konstrukce jsem dohledával za pomoci korpusového manažera SketchEngine, který kromě samotného seznamu všech čtyřznakových konstrukcí pojících se s konkrétní pevnou vazbou poskytuje také údaje o jejich absolutní frekvenci výskytu. Čtyřznakové konstrukce jsem v korpusu vyhledával pomocí

víceznakových pevných vazeb, kdy jsem hledal všechny čtyřznakové konstrukce, jejichž základ tvoří daná pevná vazba.

Po dohledání všech konstrukcí, jež byly tvořeny pevnými vazbami získanými ze slovníku HSC jsem přešel k dalšímu kroku, kterým bylo vytvoření vlastního seznamu čtyřznakových ustálených konstrukcí. Pro vytvoření tohoto seznamu jsem použil čtyřznaková idiomatická spojení vyskytující se ve dvou jazykových databázích, ve slovníku 成语词典 *Chéngyǔ cídiǎn* „Slovník *chengyu*“³ a v databázi CC-CEDICT,⁴ která tvoří základ online slovníku mdbg.net. Z těchto zdrojů jsem získal a následně analyzoval přibližně šest tisíc idiomatických spojení. Tento krok byl zásadní pro zajištění co možná největší reprezentativnosti mé analýzy. Hlavním cílem této vlastní analýzy bylo odhalit víceznakové pevné vazby, které se nenacházely v HSC.

V tomto kroku jsem věnoval pozornost opakujícím se pevným víceznakovým vazbám uvnitř analyzovaných idiomatických spojení. Pokud alespoň tři čtyřznaková spojení obsahovala stejnou víceznakovou vazbu, tak jsem s touto vazbou dále pracoval jako s víceznakovou pevnou vazbou. Po vytvoření kompletního seznamu všech vazeb jsem přešel k další části analýzy.

Při samotné analýze víceznakových pevných vazeb a čtyřznakových konstrukcí jsem jako první přistoupil k základní kategorizaci víceznakových pevných vazeb a s nimi se pojících čtyřznakových konstrukcí. Základní kategorizaci čtyřznakových konstrukcí představuje jejich rozdělení podle pozice volných a pevných znaků uvnitř konstrukce. Ve své práci pracuji s osmi typy vazeb volných a pevných znaků, z nichž nejčastěji se vyskytující vazbou je vazba typu ABAB, kdy „A“ označuje pozici pevného znaku a „B“ označuje pozici volného znaku.

Po provedení této základní kategorizace, která byla stěžejní pro mou další práci, jsem přikročil k rozdělení víceznakových pevných vazeb podle toho, v kolika čtyřznakových konstrukcích se daná pevná vazba vyskytuje. V tomto kroku jsem podle počtu čtyřznakových konstrukcí pojících se s danou vazbou rozdělil víceznakové pevné vazby do tří skupin. Z počtu konstrukcí obsahujících konkrétní víceznakovou pevnou vazbu lze odvodit její ustálenost.

³ Součást korpusu BCC.

⁴ Dostupný z: <https://cc-cedict.org>

Po rozdělení víceznakových pevných vazeb na základě jejich složení jsem přešel k analýze jejich sémantických a gramatických rysů. V této části jsem věnoval největší pozornost víceznakovým pevným vazbám typu ABAB a BABA. Pevné vazby mohou být složeny z prvků mající lexikální význam, z prvků mající gramatický význam anebo z kombinace lexikálního a gramatického prvku. Tyto kombinace prvků plní v čtyřznakových konstrukcích rozdílné funkce a jejich pochopení vede k lepšímu pochopení celé čtyřznakové konstrukce.

V poslední části práce jsem analyzoval 270 nejfrekventovanějších čtyřznakových konstrukcí z hlediska jejich sémantických a strukturních rysů. Seznam nejfrekventovanějších konstrukcí je založen na jejich absolutní frekvenci výskytu v analyzovaném korpusu. V prvním kroku jsem se věnoval strukturním rysům těchto nejfrekventovanějších konstrukcí. V druhém kroku jsem provedl sémantickou analýzu jednotlivých konstrukcí. V tomto druhém kroku jsem u čtyřznakových konstrukcí sledoval, zda je jejich význam odvoditelný z významu jednotlivých prvků tvořících konstrukci či nikoliv.

2.1 Korpus

Při své analýze jsem pracoval s korpusovým manažerem SketchEngine a korpusem Chinese Web 2017 (zhTenTen17) Simplified, který obsahuje přes 13,5 miliardy slov a je složen z více než 40 miliónů souborů. Při práci jsem také využíval korpus BCC, který sloužil především k ověření a porovnání získaných dat. SketchEngine jsem si pro svou práci zvolil především z toho důvodu, protože na rozdíl od korpusu BCC je lépe optimalizovaný a umožňuje vyhledávat všechny typy pevných vazeb, což korpus BCC neumožňuje. Dalším velkým pozitivem je možnost vlastního výběru korpusu, z čehož plynou výhody při interpretaci získaných výsledků. Celkově je korpusový manažer SketchEngine velmi kvalitním nástrojem pro získávání jazykových dat a vzhledem k možnosti výběru samotného korpusu, což korpus BCC neumožňuje, jsou získaná data relevantnější.

2.1.1 Problémy při práci s korpusem

Hlavním problémem při práci s korpusem bylo zkrácení výsledků daty, která nelze zařadit do skupiny ustálených čtyřznakových konstrukcí. V první řadě se jednalo o zkrácení výsledků konstrukcemi, které se skládaly z více než čtyř znaků. V druhé řadě byly zkracovány výsledky daty, jež nebylo možné vůbec považovat za ustálená čtyřznaková spojení.

Pro eliminaci zkrácení výsledků konstrukcemi, které byly složeny z více než čtyř znaků, byla nejdůležitější správná volba korpusového manažera, protože například při vyhledávání v korpusu BCC docházelo velmi často k vytrhávání čtyřznakových spojení z pětiznakových konstrukcí, což výsledky výrazně zkracovalo. Při vyhledávání za pomoci SketchEngine zůstávala vždy zachována celá pětiznaková konstrukce.

Druhým problémem při vyhledávání čtyřznakových konstrukcí bylo zkrácení čtyřznakovými spojeními, která nešlo považovat za ustálené čtyřznakové konstrukce. Za typická čtyřznaková spojení, která zkracovala výsledky, lze označit názvy společností, knih nebo filmů. Vzhledem k této skutečnosti bylo nutné provést korekturu získaných dat.

Jako další zkracovaly získané výsledky vazby obsahující otázky typu klad-zápor, jako například 能不能 *néng bù néng*. Tyto vazby vyhodnotil software jako čtyřznakové konstrukce, ale jako čtyřznakové konstrukce je není možno chápat.

Největší kontaminaci výsledků daty, které nelze považovat za ustálené konstrukce jsem zaznamenal u vazeb skládajících se z číslovek. Při vyhledávání těchto vazeb docházelo ke zkracování neustálenými kolokacemi. Tento typ zkrácení představoval problém hlavně z toho důvodu, protože se s vazbami skládajícími se z číslovek pojilo v naprosté většině případů velké množství výsledků.

Za jedno z největších úskalí při práci s korpusem bych označil samotné rozhodování o tom, zda lze získané konstrukce považovat za ustálené či nikoliv. Při tomto rozhodování hrála nejdůležitější roli absolutní frekvence výskytu jednotlivých konstrukcí v korpusu.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Frazeologie a idiomatika

Frazeologie je mladá vědní disciplína, která se začala zásadně vyvíjet až v druhé polovině 20. století. Za jejím rozvojem stál zájem o zkoumání frekventovaných kombinací slov, které se objevovaly v psaném a v mluveném jazyce. U zrodu frazeologie, tak jak ji známe dnes, stáli sovětští lingvisté, od kterých se zájem o tuto oblast jazyka rozšířil na západ. I přes několik desítek let vývoje této vědní disciplíny nemohou lingvisté stále sjednotit svůj pohled na cíle a způsoby bádání ve frazeologii, a to hlavně z důvodu odlišného kulturního základu jednotlivých jazyků, což vede mimo jiné například k nejednotné terminologii či k různým přístupům při zkoumání určité problematiky.⁵

Mezi hlavní úkoly idiomatiky a frazeologie (dále jen IF) patří hledání a popisování frazému a idiomů v jazykových a nejazykových disciplínách. V IF je důležité vycházet a zkoumat živý jazyk, tedy ten, který se v době výzkumu používá, protože tyto výsledky pak nejlépe reflektují skutečnou situaci.⁶

3.1.1 Frazémy a idiomy

Frazémy a idiomy (dále jen idiomy) patří k nejdůležitějším jazykovým stereotypům každého jazyka a tvoří základ IF. Idiomy jsou hotovou, frekventovanou a ustálenou jazykovou jednotkou, která do jakéhokoliv kontextu vstupuje vždy jako pevný celek, který nelze dále dělit a jehož jednotlivé prvky mají pevně dané pořadí.⁷ I v čínštině je na idiomy nahlíženo jako na fixní struktury fungující jako jedno slovo. Ve většině případů je význam idiomu abstraktní, což znamená, že jeho význam není možno pochopit na základě významu jednotlivých prvků, ze kterých je idiom složen.⁸

⁵ Cowie, Anthony Paul. 1998. *Phraseology: Theory, Analysis, and Applications*. New York: Oxford University Press, 1998. 9780198294252. s. 1-10.

⁶ Čermák, František. 2007. *Frazeologie a idiomatika česká a obecná: Czech and general phraseology*. Praha: Karolinum, 2007. 9788024613710. s. 24-25.

⁷ Čermák, František. 2002. 807106484X. *Frazém a idiom*. Encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. s. 139-141.

⁸ Ge, Benyi. 2018. *Modern Chinese Lexicology*. Londýn: Taylor & Francis, 2018. 9781138576612. s. 15.

Idiomy jsou tvořeny kombinací dvou a více prvků, z nichž žádný nefunguje stejným způsobem v žádném, nebo pouze velmi omezeném množství jiných jazykových jevů. V rámci této kombinace minimálně dvou prvků je vždy alespoň jeden členem omezeného a uzavřeného paradigmatu. Nejběžnějším způsobem, jak je možno zjistit, zda spadá zkoumaná jazyková jednotka do kategorie idiomů, je záměna prvku uvnitř idiomu, kdy u idiomu dojde touto záměnou ke ztrátě významu.⁹

Jak již bylo zmíněno, idiomy si nesou svůj význam jako celek, pro který neexistuje žádný slovtvorný model, a tak v případě jakékoliv změny ztrácí v naprosté většině případů svůj význam. Pro velkou část idiomů je výskyt jako celku nezbytný, ale existuje i skupina idiomů, které jsou podle některých svých prvků alespoň částečně analyzovatelné. Do této skupiny spadají například metaforické idiomy, u kterých je možné z vyskytující se metafory uvnitř konstrukce částečně odvodit její význam.¹⁰

Mezi nejběžnější jazykové stereotypy patří kromě přísloví a pořekadel také standardní začátky promluv nebo přání. Pro idiomy je charakteristická odchylka od jazykových pravidel a stereotypů – anomálnost, která může být buď syntagmatická nebo paradigmatická. Z důvodu této anomálnosti u nich nelze uplatňovat běžná jazyková pravidla, jako například pády, z čehož plyne, že jsou idiomy analyzovatelné pouze na základě jednotlivých prvků, a nikoliv jako celek.¹¹

Podle Čermáka¹² rozlišujeme tři typy idiomů: idiomy lexikální, kolokační a propoziční. Idiomy lexikální jsou tvořeny kombinací morfémů uvnitř jednoslovného lexému, jinými slovy se jedná o jednoslovné idiomy, mezi které patří například idiom *budižkničemu*. Dalším typem jsou idiomy kolokační, jež jsou tvořeny nevětnou kombinací lexikálních tvarů. Tyto idiomy mají funkci kolokace a jsou tvořeny jednoslovnými lexémy. Jedná se o nejběžnější skupinu idiomů, do které spadají spojení jako *jablko sváru*, *dopadnout bledě*, *pravda vítězí*. Poslední skupinou jsou idiomy propoziční, jež funkčně vystupují jako věta a jsou tvořeny kombinací lexikálních, kolokačních nebo propozičních komponentů. U velké části propozičních idiomů je možná

⁹ Čermák, František. 2010. Lexikon a sémantika. Praha: Lidové noviny, 2010. 978-80-7422-020-3. s. 226.

¹⁰ Fellbaum, Christiane. 2016. The Treatment of Multi-word Units in Lexicography. The Oxford Handbook of Lexicography. Oxford: Oxford University Press, 2016. s. 418-420.

¹¹ Čermák, František. 2007. Frazologie a idiomatika česká a obecná: Czech and general phraseology. Praha: Karolinum, 2007. 9788024613710. s. 30-33.

¹² Čermák, Lexikon, s. 227-233.

alespoň částečná obměna. Do této skupiny idiomů spadají přísloví, pranostiky nebo proslovy.

V IF se lze často setkat pouze s označením idiom, které zahrnuje jak pojem frazém, tak pojem idiom. Rozlišování mezi označením frazém a idiom souvisí s rozdílným přístupem v analyzování těchto jazykových jednotek. Jako idiom je označovaná jazyková jednotka, která je analyzovaná z hlediska sémantického, a naopak pojem frazém označuje jazykovou jednotku, která je analyzovaná na základě jejich formálních rysů.¹³

3.1.2 Kolokace

Kolokace je spojení dvou a více lexémů vyskytujících se v určitých gramatických konstrukcích. Pro tyto spojení je charakteristické, že záměnou jednotlivých prvků nedojde ke ztrátě významu celé konstrukce. V IF je kolokace synonymem pro frazém kolokační.¹⁴

Mezi základní rysy kolokací patří ustálenost a pravidelnost. S ohledem na jejich pravidelnost se kolokace dále dělí na kolokace systémově pravidelné, což jsou například termíny, a na kolokace systémově nepravidelné, kterými jsou idiomy. Nejběžnější formou kolokací jsou kolokace textově pravidelné, jako například spojení *letní dovolená*.¹⁵

3.2 Chengyu

Chengyu 成语 *chéngyǔ* jsou specifickým druhem čínských idiomů s historií sahající až do dob dynastie *Tang* (618-907). I když se pro *chengyu* vzhledem k jejich strukturním a sémantickým rysům nabízí označení idiom, tak toto pojmenování není přesné. Na základě analýzy čtyř tisíc tradičních čínských idiomů lze tvrdit, že jsou *chengyu* v podstatě jazykovými fosiliemi, protože více než 60 % analyzovaných *chengyu* lze datovat až do období dynastie *Han* (202 př. n. l.-220).¹⁶ Většina těchto *chengyu* má

¹³ Čermák, Frazologie, s. 33.

¹⁴ Fellbaum, The Treatment, s. 413.

¹⁵ Čermák, Frazém a idiom, s. 139-142.

¹⁶ Rosner, Erhard. 2017. *Chengyu* (Idiomatic Expressions). Encyclopedia of Chinese Language and Linguistics. Boston: Brill, 2017. 9789004262249. s. 365.

svůj původ v historických příbězích, klasických a filozofických textech, lidových vyprávěních a v dávných alegorických příbězích.¹⁷

Tradičně je na *chengyu* nahlíženo jako na fixní struktury, které nelze nijak dále dělit ani měnit a celá konstrukce je považována za jednu jazykovou jednotku. Právě podle těchto charakteristických rysů by bylo možno *chengyu* označit za idiomy, což však není možné z důvodu jejich původu, protože zatímco většina *chengyu* má svůj původ v psaném jazyce, tak idiomy jsou nejčastěji produktem mluvené řeči.¹⁸

Jako základní charakteristický rys *chengyu* je často udávána čtyřslabičnost, protože více než 90 % všech *chengyu* se skládá ze čtyř znaků. Zbýlých 10 % *chengyu* je složeno ze tří nebo pěti a více znaků, z čehož tedy vyplývá, že nelze rozhodnout o tom, zda je daná jazyková jednotka *chengyu* či nikoliv, pouze na základě počtu slabik. Dalším charakteristickým rysem *chengyu* je stálost a obecnost. Posledním rysem, který by podle Jiao Liweje měly mít čínské idiomy, je klasičnost, což znamená, že by *chengyu* měly mít historický původ.¹⁹

Jiao Liwei²⁰ dělí čínské idiomy do pěti základních kategorií a patnácti podkategorií:

Do první kategorie spadají idiomy, které mají historický základ. Patří sem idiomy pocházející z legend, mýtů, historických událostí a příběhů. Nalezneme zde také osmiznakové idiomy, jež jsou složeny ze dvou čtyřznakových, často významově podobných, idiomů.

Do druhé kategorie spadají idiomy vyznačující se podobností a celkovou symetričností. První podkategorii tvoří idiomy složeny ze znaků podobného nebo opačného významu tvořící metaforu. Druhou podskupinu tvoří idiomy s pravidelnou strukturou, které lze označit za pravidelné čtyřznakové konstrukce. Tyto konstrukce jsou složeny z vazeb typu ABAB, BABA a podobně, kdy „A“ reprezentuje pevné znaky, které tvoří základ čtyřznakové konstrukce a „B“ reprezentuje volné znaky, jež mohou být volně obměňovány znaky majícími podobný nebo stejný význam. Typickým příkladem ABAB

¹⁷ Jin, Shaozhi. 1988. *Xiandai hanyu cihui gailun* 《现代汉语词汇概论》 [Úvod do slovní zásoby současné čínštiny]. Peking: Sinolingua, 1988. 9787800520501. s. 65-68.

¹⁸ Zhou, Zumo. 1988. *Chengyu. Zhongguo da baikequanshu – yuyan wenzi* 《中国大百科全书-语言文字》 [Velká čínská encyklopedie – jazyk]. Peking: *Zhongguo da baikequanshu shubanshe*, 1988. 9787500001942. s. 36.

¹⁹ Jiao, Liwei. 2015. Chinese Idioms. Sin-wai Chan. The Routledge Encyclopedia of the Chinese Language. New York: Routledge, 2015. 9781315675541. s. 68-69.

²⁰ Tamtéž, s. 71-80.

konstrukce je vazba pevných znaků 千 B 万 B *qiān ...wàn...*, která tvoří základ více než padesáti různých čtyřznakových konstrukcí. Poslední podskupinu tvoří idiomy s kontrastní strukturou. U těchto idiomů je první a druhá část z významového hlediska v rozporu.

Do třetí kategorie spadají idiomy částečně symetrické, u nichž dochází k reduplikaci jednotlivých znaků. Idiomy mohou být tvořeny kompletní reduplikací, jako například idiom 风风雨雨 *fēng fēng yǔ yǔ* nebo částečnou reduplikací, jako je tomu u idiomu 比比皆是 *bǐ bǐ jiē shì*. Poslední podskupinu této kategorie tvoří idiomy, pro které je charakteristická aliterace, rýmování nebo přirovnání.

Do čtvrté kategorie spadají idiomy obsahující indikátory podobnosti 若 *ruò* nebo 如 *rú*, dále idiomy s indikátorem stavu 然 *rán* a idiomy se záporkou 不 *bù* X 不 *bù* XX nebo spojkou 而 *ér* X 而 *ér* XX.

Pátá kategorie idiomů je tvořena těmi, které nelze zařadit do žádné z předchozích kategorií. Největší podskupinu tvoří náboženské a filozofické citáty a idiomy částečně založené na gramatice nebo slovní zásobě klasické čínštiny.

3.3 Siziyu

Siziyu 四字语 *sìzìyǔ* (také označované jako 四字格 *sìzìgé* nebo 四字成语 *sìzì chéngyǔ*) jsou ustálené čtyřznakové konstrukce často obecně označované jako *chengyu*, protože část lingvistů nahlíží na všechny čtyřznakové konstrukce jako na *chengyu*, zatímco někteří považují za *chengyu* jen ty s historickým základem. *Siziyu* jsou specifikem čínského znakového jazyka a v žádném jiném jazyce na světě nenalezneme jejich obdobu.²¹

Mezi hlavní rysy čtyřznakových konstrukcí patří flexibilita, adaptabilita a schopnost vytvářet další čtyřznakové konstrukce. Pro čtyřznakové konstrukce je také charakteristické, že je jejich význam z velké části založen na významu víceznakových

²¹ Feng, Shengli. 2015. *Sizi geyan* (Four Character Maxims). The Routledge Encyclopedia of the Chinese Language. New York: Routledge, 2015. 9781315675541. s. 138-140.

pevných vazeb, které jsou základní složkou všech čtyřznakových konstrukcí.²² Jako příklad lze uvést výše zmíněnou vazbu 千 B 万 B *qiān...wàn...* vyjadřující velký počet nebo množství. Tato vazba tvoří základ dalších desítek konstrukcí, jako například 千家万户 *qiān jiā wàn hù* „každá rodina“ nebo 千千万万 *qiān qiān wàn wàn* „velmi mnoho“.

Čtyřznakové konstrukce vstupují do jakéhokoliv kontextu jako pevný celek skládající se ze dvou částí: pevné a volné. Pevná část je složena z vazby dvou a více znaků, které mají v konstrukci pevně stanovené místo a určují základní význam celé konstrukce. Volná část je tvořena ze znaků, jež mohou být na základě kontextu volně obměňovány. Záměnou volných znaků může dojít k vytvoření nové čtyřznakové konstrukce. Při vytváření nových konstrukcí je nutné zachovat pozici pevných znaků a význam jednotlivých komponentů, v rámci čehož je největší důraz kladen na gramatickou a sémantickou správnost.²³

Pro *siziyu* je také charakteristická stručnost při zachování vysoké informační hodnoty. Podle čínských psychologů jsou *siziyu* v dnešní době stále poměrně frekventované také z toho důvodu, protože si lidský mozek pamatuje lépe větší celky než jednotlivá slova, a právě čtyřznakové konstrukce jsou svou délkou ideální pro zapamatování.²⁴

3.3.1 Historický vývoj *siziyu*

Vzhledem k tomu, že na *siziyu* narazíme již ve starých knihách, tak lze konstatovat, že jsou *siziyu* staré jako čínské znakové písmo samo. *Siziyu* si prošly staletími vývoje, a proto je nutné k jejich pochopení porozumět změnám, ke kterým u nich v průběhu tohoto vývoje docházelo.

²² Mo, Pengling. 2003. *Siyzige yu chengyu xiuci*, "四字格"与成语修辞. Journal of Changzhou Institute of Technology. 2003, Sv. 16, 3. s. 54.

²³ HSC, s. 3-4.

²⁴ Zhang, Weiguo. 1989. *Siziyuxing jiqi yingyong*. Peking: *Beijingshi xinhua shudian faxing*, 1989. 504700916. s. 3-4.

Ve starých knihách, například v *Shijingu*,²⁵ můžeme narazit na velké množství vět skládajících se ze čtyř znaků. V samotném *Shijingu* je přibližně 92,3 % slok složených právě ze čtyř znaků. Čtyřznakové konstrukce nebyly frekventované pouze v básních, ale vyskytovaly se také v běžné literatuře. V historických zdrojích je možné vysledovat, že čtyřznakové konstrukce byly schopny samy o sobě tvořit větu, ale také se mohly vyskytovat jako větný člen. Celkově byl však výskyt čtyřznakových konstrukcí v podobě ucelené věty častější než výskyt ve funkci větného členu. Schopnost čtyřznakových konstrukcí tvořit ucelenou větu byla založená na odlišné gramatice klasické čínštiny, ve které neexistovaly například dnes velmi frekventované slovesné přípony a jedna slabika většinou zastupovala jedno slovo, v důsledku čehož byly věty kratší, a tak docházelo snáze k vytváření čtyřznakových konstrukcí. Lidé v dávných dobách také dbali více na zvukovou stránku vět, což představovalo ideální podmínky pro rozvoj těchto konstrukcí.²⁶

V průběhu dalšího vývoje ovlivnily čtyřznakové konstrukce nejvíce změny, které nastávaly v oblasti gramatiky a slovní zásoby, jako například přechod od jednoslabičných slov ke slovům dvou- a víceslabičným. Z tohoto důvodu se snížil výskyt čtyřznakových konstrukcí v podobě ucelené věty, ale na druhé straně se zvýšil jejich výskyt ve funkci větného členu, díky čemu mají v současné čínštině ustálené čtyřznakové konstrukce důležité místo.²⁷

3.3.2 Původ *siziyu*

Pro pochopení čtyřznakových konstrukcí je nutné se seznámit s jejich původem, který je často velmi různorodý, což dokazuje například skutečnost, že značná část dnešních čtyřznakových konstrukcí původně čtyřznaková vůbec nebyla.

Jak již bylo zmíněno, část *siziyu* tvoří *chengyu*, která mají původ ve staré literatuře, historických příbězích nebo pranostikách. Velkou skupinu *siziyu* tvoří víceznanové konstrukce, u kterých došlo k tzv. 四字格化 *sizìgéhuà*, což lze volně popsat jako proces, při kterém se z delších či kratších konstrukcí staly konstrukce čtyřznakové. Je možno

²⁵ Nejstarší známá sbírka čínské poezie.

²⁶ Zhang, *Siziyuxing*, s. 5-6.

²⁷ Tamtéž, s. 8.

narazit na dva základní způsoby *sizigéhuà*. Prvním bylo zkrácení delší konstrukce do její současné čtyřznakové podoby, jako je tomu například u konstrukce 一日三秋 *yī rì sān qiū* „Jeden den bez sebe se zdá být jako věčnost.“, která se původně skládala ze dvanácti znaků. Opačným případem jsou čtyřznakové konstrukce, které získaly svou současnou čtyřznakovou podobu přidáním dalšího prvku. Tyto konstrukce byly původně tvořeny třemi znaky a přidáním například záporu se z nich staly konstrukce čtyřznakové.²⁸

Siziyu vznikaly také za účelem popisu a zkrácení alegorií, mýtu nebo lidových příběhů. Při tomto zkracování byla vybrána hlavní pointa příběhu, která byla následně transformována do *siziyu*. Většinu čínských lidových příběhu nebo mýtu lze shrnout do podoby čtyřznakové konstrukce, díky které je možné popsat celý příběh, avšak pro pochopení této konstrukce je nutná znalost samotného příběhu.²⁹

I v dnešní době jsou stále vytvářena nová *siziyu*. Kromě *siziyu* vznikajících záměnou na pozici volných znaků dochází také k vytváření úplně nových čtyřznakových konstrukcí a víceznakových pevných vazeb. Příkladem nově vytvořené vazby je tříznaková pevná vazba 照…不误 *zhào...bù wù*, která se začala používat v 70. letech 20. století. Za nový způsob vytváření víceznakových pevných vazeb je také možno považovat ten, při kterém se změní původní význam víceznakové pevné vazby. Tato změna nastala například u dvouznakové pevné vazby 无…不… *wú...bù...*, která původně z důvodu dvou záporů vyjadřovala klad, ale postupem času se ustálila ve významu záporném jako kombinace dvou na sobě nezávislých negací.³⁰

3.3.3 Složení čtyřznakových konstrukcí

Všechny čtyřznakové konstrukce je možno rozdělit na dvě základní části – na část pevnou a část volnou. Pevná část *siziyu* je vždy tvořena dvěma nebo více znaky, které mohou z části určovat význam celé čtyřznakové konstrukce. Pevné znaky jsou v konstrukci dále doplňovány znaky volnými. Pokud dojde k pochopení významu a funkce víceznakové pevné vazby, tak je možné na základě této vazby částečně odvodit

²⁸ Mo, *Sizige*, s. 55.

²⁹ Zhang, *Siziyuxing*, s. 10.

³⁰ Jiao, *Chinese Idioms*, s. 83-84.

význam celé čtyřznakové konstrukce. Použití volných znaků v konstrukci je omezeno pouze jejich významem a slovním druhem.

3.3.3.1 Pevné znaky

U čtyřznakových konstrukcí se setkáme se třemi základními typy víceznakových pevných vazeb. Jednotlivé typy lze charakterizovat podle jejich lexikálního a gramatického významu. První skupinu tvoří pevné vazby složené pouze z plnovýznamových prvků, jež si v konstrukci zachovávají svůj původní lexikální význam. Druhou skupinu tvoří vazby složené z prvků, které v konstrukci vystupují ve svém gramatickém významu. Do poslední skupiny spadají vazby tvořené kombinací prvků plnovýznamových s prvky majícími gramatický význam.³¹

Pevné vazby, ve kterých si jednotlivé prvky zachovávají svůj původní lexikální význam, tvoří ve srovnání s ostatními typy vazeb nejobsáhlejší skupinu. Narazíme zde na víceznakové pevné vazby, které jsou tvořeny z opakujících se prvků. Příkladem tohoto druhu spojení je vazba 大...大... *dà...dà...* „velký...velký...“. Dále do této skupiny spadají vazby složené z prvků mající podobný význam, jako například vazba 大...特... *dà... tè...* „velký...mnoho...“. Další podskupinu tvoří vazby složené z prvků s opačným významem. Zde narazíme na vazby jako 大...小... *dà... xiǎo...* „velký...malý...“ nebo 东...西... *dōng... xī...* „východ...západ...“. Jako další se do této skupiny řadí vazby, které jsou složené z prvků spadajících do stejné významové oblasti, jako například prvky pojící se s přírodou 山...海... *shān... hǎi...* „hory...moře...“ nebo ty pojící se s lidským tělem 眉...眼... *méi... yǎn...* „obočí...oči...“. Poslední podskupina je tvořena vazbami skládajícími se z číslovek, které však v idiomech většinou neslouží k vyjádření počtu, ale fungují pouze jako prostředek k vyjádření vyšší míry nebo intenzity.³²

Do druhé skupiny pevných vazeb spadají vazby, ve kterých si jednotlivé prvky neunesou svůj původní lexikální význam, ale plní pouze funkci gramatickou. Stejně jako v předchozí skupině, tak i zde můžeme narazit na dvou- a víceznakové pevné vazby, které

³¹ Zhang, *Siziyuxing*, s. 50.

³² Tamtéž, s. 30.

jsou složeny ze stejných prvků, jako například vazby vyjadřující zápor 不...不... *bù... bù...* nebo 非...非... *fēi... fēi...*. Druhou část této skupiny tvoří vazby složené z prvků, jež jsou k sobě v určitém gramatickém vztahu. K takovýmto vazbám je velmi často možné nalézt gramatický ekvivalent, který pak může sám o sobě sloužit k vysvětlení významu pevné vazby.³³ Na takovýto gramatický vztah narazíme například u vazeb 不...而... *bù...ér...* nebo 非...即... *fēi...jí...*. Vazbu 非...即... lze rozvést do gramatické konstrukce 不是...就是... *búshì...jiùshì...* „pokud ne..., tak...“ sloužící k popisu výskytu pouze jedné ze dvou možných situací/možností.

Třetí skupinu pevných vazeb tvoří ty, ve kterých si jeden z prvků zachovává původní lexikální význam a druhý prvek je nositelem významu gramatického.³⁴ Takovýmto vazbami jsou například 爱...不... *ài... bù...* nebo 半...不... *bàn... bù...*

Zvláštním rysem čtyřznakových konstrukcí je skutečnost, že v některých případech může dojít ke spojení dvou dvouznakových pevných vazeb, čímž vznikne nová čtyřznaková konstrukce. Na takovéto spojení můžeme narazit například u konstrukce 说三道四 *shuō sān dào sì*, které se skládá z pevných vazeb 说...道... *shuō... dào...* a 三...四 *sān... sì...*³⁵

3.3.3.2 Volné znaky

Na volné znaky je možno nahlížet buď z hlediska slovních druhů nebo z hlediska vztahů mezi nimi a jejich funkce uvnitř čtyřznakové konstrukce. Ze slovních druhů se na pozici volných znaků nejčastěji vyskytují podstatná jména, adjektiva nebo slovesa. Jednotlivé slovní druhy se ve čtyřznakových konstrukcích mohou volně kombinovat, avšak v některých případech je možno do čtyřznakových konstrukcí dosazovat pouze stejné slovní druhy.³⁶

³³ Zhang, *Siziyuxing*, s. 31-33.

³⁴ Mo, *Sizige*, s. 56.

³⁵ Zhang, *Siziyuxing*, s. 35-36.

³⁶ Liu, Jianzi. 2017. *Hanyu sizige de goushi gongneng yanjiu*, 汉语四字格的构式功能研究. Heilongjiang: Heilongjiang University, 2017. s. 23.

Při pohledu na čtyřznakové konstrukce by neměly být opomíjeny ani vzájemné vztahy mezi volnými znaky. Mezi běžně dosazovaná slova na pozici volných znaků patří synonyma, antonyma a slova spadající do stejné významové oblasti. Na pozici volných znaků se také vyskytují dvouslabičná slova, která jsou v konstrukci rozdělena na dvě části.³⁷

3.4 *Chengyu* a jejich vztah k idiomům

Jak již bylo zmíněno v předcházející kapitole, mezi základní rysy idiomů patří ustálenost, nedělitelnost a nemožnost záměny. Dále je pro idiomy charakteristické, že jsou tvořeny minimálně dvěma prvky, z nichž žádný nefunguje stejným způsobem v žádném jiném, nebo pouze velmi omezeném množství jazykových jevů. Pro zjištění, zda lze jazykovou jednotku označit za idiom, je využíván test v podobě záměny prvku uvnitř idiomu, kdy idiom touto záměnou ztrácí svůj význam.³⁸

Pro *chengyu* taktéž shodně platí, že prvky uvnitř konstrukce nemohou být volně obměňovány. Jednotlivé prvky tvořící *chengyu* mají pevně stanovené místo a *chengyu* samo o sobě funguje častěji v přeneseném významu. I přes tyto společné charakteristické rysy nelze pojmy idiom a *chengyu* zaměňovat, protože hlavním rozdílem mezi *chengyu* a idiomem je jejich původ. Idiomy jsou produktem běžné řeči, zatímco *chengyu* pochází v naprosté většině případů z psaného jazyka.³⁹

Z vzájemného srovnání vyplývá, že nejpodstatnějším rozdílem mezi *chengyu* a idiomem je jejich původ, který je do značné míry ovlivněn také odlišnou kulturou. Za idiomy by šlo v čínštině částečně označit *siziyu*, jež mají původ v běžné řeči, avšak tyto konstrukce nesplňují ostatní charakteristické rysy idiomů,⁴⁰ jako například nemožnost záměny, protože se skládají z pevných a volných znaků, kdy ty volné mohou být obměňovány a touto obměnou ne vždy dojde ke ztrátě původního významu.⁴¹

³⁷ Mo, *Sizige*, s. 56-57.

³⁸ Čermák, Frazém a idiom, s. 139-141.

³⁹ Jiang, Yunxiang. 2009. *Hanyu chengyu yu yingyu idiom de duibi yanjiu* 《汉语成语与英语 idiom 的对比研究》 [Porovnání čínských chengyu a anglických idiomů]. Journal of Mudanjiang Normal University. 2009, 6. s. 80-83.

⁴⁰ Zhou. *Chengyu*, s.36.

⁴¹ Zhang, *Siziyuxing*, s. 25.

Za jediný společný charakteristický rys idiomů a *siziyu* je tedy možno považovat jejich ustálenost.

3.5 Korpusová lingvistika

Hlavní náplní korpusové lingvistiky je práce s jazykovými korpusy ve všech oblastech studia jazyka. V dnešní době se korpusová lingvistika ve velké míře prolíná s počítačovou lingvistikou, která pracuje s rozsáhlými soubory jazykových dat. V současné korpusové lingvistice je za využití moderních technologií možné zkoumat jevy, kterými by se dříve vzhledem k velikosti jazykového korpusu nebylo možné zabírat.⁴² Rozsáhlost jazykového korpusu také zajišťuje větší objektivnost, což může minimalizovat možnost nesprávného interpretování výsledků. Kromě velikosti a různorodosti korpusů, které máme v dnešní době možnost zkoumat, je také velkým přínosem matematické vyhodnocování získaných dat, což napomáhá například při tvorbě frekvenčních analýz.⁴³

Dnešní korpusy představují spolehlivé a realistické zdroje dat a zároveň jsou snadno rozšiřitelné. Velkou výhodou je snadná práce s nimi a jejich dostupnost. Mezi nejrozsáhlejší jazykové korpusy patří korpusy španělského, anglického, ruského a čínského jazyka, které obsahují několik miliard slov a umožňují tak zkoumat velmi široké spektrum jevů. Korpusy také přinášejí možnost analyzovat výsledky v rámci celkového kontextu, což umožňuje například rychlé dohledávání kolokací nebo synonym. Pro korpusovou lingvistiku je mimo jiné také charakteristické to, že se zabývá studiem dat jako celku, a nikoliv pouze částečným studiem určitých jevů.⁴⁴

Mezi hlavní metodologické problémy při práci s korpusem patří otázky toho, jak smysluplně zpracovávat lingvistická data a jak vyvozovat lingvistické závěry. I když korpusová lingvistika využívající moderní technologie přináší mnoho výhod při práci s daty, je stále třeba dbát na relevantnost získaných informací, protože například v oblasti idiomů a frazémů mají elektronické korpusy obrovský význam, ale vzhledem

⁴² McEnery, Tony a Hardie, Andrew. 2012. *Corpus linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012. 9780521547369. s. 27-28.

⁴³ Šulc, Michal. 1999. *Korpusová lingvistika: první vstup*. Praha: Karolinum, 1999. 8071848476. s. 20-25.

⁴⁴ Čermák, František. 2011. *Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky*. Vyd. 4., V Karolinu 2., dopl. Praha: Karolinum, 2011. 9788024619460. s. 108-111.

k různorodosti zdrojů, ze kterých jsou data získávána, je poměrně vysoké riziko výskytu nerelevantních výsledků. Díky velkému množství možných kombinací jsou korpusy přínosem i při studiu sémantiky. V současnosti bývá většina nově vytvářených slovníků založena právě na počítačové lingvistice, která nabízí snadný přístup k jazykovým datům.⁴⁵

⁴⁵ Weisser, Martin. 2016. *Practical corpus linguistics: an introduction to corpus-based language analysis*. Malden: MA: Wiley Blackwell, 2016. 9781118831878. s. 14.

4 ANALYTICKÁ ČÁST

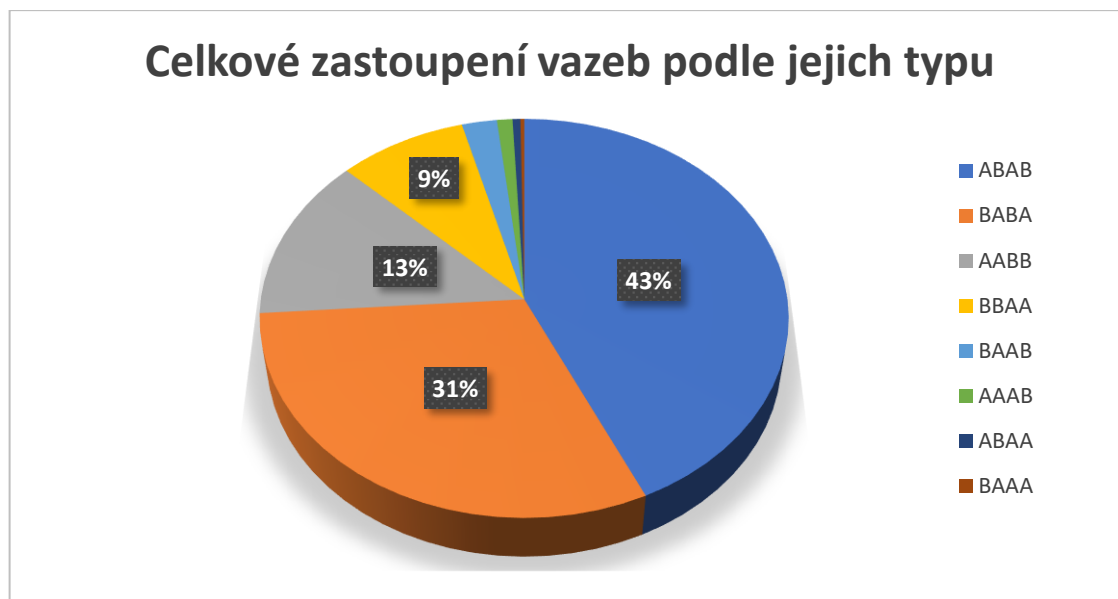
4.1 Analýzy víceznakových pevných vazeb

Při snaze porozumět čtyřznakovým konstrukcím hraje pochopení víceznakových pevných vazeb naprosto zásadní roli, protože význam těchto vazeb udává ve většině případů také význam celé konstrukce. V této analýze popíšu varianty uspořádání čtyřznakových konstrukcí s ohledem na pozici pevných a volných znaků a provedu analýzu jejich celkového výskytu v korpusu jak z hlediska kvalitativního, tak také kvantitativního. V analýze provedu také porovnání HSC s mými výsledky, které jsem získal analýzou dvou jazykových inventářů.

Základ mé analýzy tvoří 385 víceznakových vazeb, se kterými se váže více než 6 600 čtyřznakových konstrukcí. Pro samotnou analýzu čtyřznakových konstrukcí a jednotlivých víceznakových vazeb hrála nejdůležitější roli standardizace, protože bylo zapotřebí vyčlenit jen ty víceznakové vazby, které lze považovat za ustálené. Pro považování vazby za ustálenou jsem si stanovil hranici pěti čtyřznakových konstrukcí pojících se s danou vazbou. S vazbami, se kterými se pojilo méně než pět konstrukcí, jsem ve své analýze nepracoval. Tuto hranici ustálenosti jsem si zvolil především z toho důvodu, protože u velké části vazeb, jež tvoří základ několika málo konstrukcí, není v některých případech možné rozlišit to, zda tyto konstrukce obsahují ustálenou víceznakovou vazbu nebo zda se jedná pouze o náhodnou kombinaci.

Při pohledu na víceznakové vazby představuje jejich základní charakteristický rys pozice jednotlivých pevných znaků v konstrukci. Pro účely standardizace jsem zvolil pro pevné znaky označení „A“ a pro volné znaky označení „B“. V analýze jsem zaznamenal osm možných kombinací pevných a volných znaků – AAAB, AABB, ABAA, ABAB, BAAA, BAAB, BABA a BBAA. Nejčastější kombinací pevných a volných znaků jsou vazby ABAB a BABA, které tvoří téměř 75 % všech zkoumaných vazeb. Naopak mezi nejméně frekventované se řadí vazby typu BAAA a ABAA. Zastoupení jednotlivých víceznakových vazeb ilustruje *graf 1*.

Celkové zastoupení vazeb podle jejich typu

Graf 1: Celkové zastoupení vazeb podle jejich typu

Z hlediska samotné analýzy je také velmi zajímavé porovnání vazeb založených na publikaci HSC, která tvořila základ mé analýzy, s daty získanými při analýze jazykových inventářů. Z porovnání těchto zdrojů jsem zjistil, že ze všech vazeb použitých pro mou analýzu tvoří vazby získané ze HSC pouze 66 %. Z porovnání jednotlivých vazeb v *tabulce 1* je také patrné, že HSC obsahuje z velké části vazby typu ABAB a BABA, tedy vazby, jež lze označit za dominantní, zatímco zastoupení ostatních vazeb je vzhledem k celkovému množství vazeb zanedbatelné.

V rámci porovnání je zajímavé sledovat, že se v HSC příliš nevyskytují vazby typu AAAB a BBAA, které tvoří téměř 50 % všech sekundárně dohledaných víceznakových vazeb. Tento fakt může souviset s rozdílným pohledem na to, co je a co již není možno označit za ustálenou čtyřznakovou konstrukci. Bezmála polovinu všech vazeb získaných při mé analýze jazykových inventářů tvořily vazby typu BABA, které jsou ve slovníku HSC taktéž zastoupeny početně, ale z poměrného zastoupení je zřejmé, že hlavní pozornost byla věnována vazbám typu ABAB.

	AAAB	AABB	ABAA	ABAB	BAAA	BAAB	BABA	BBAA	Celkem
HSC	3	17	2	147		9	71	6	255
VA⁴⁶	2	34		19	1		47	27	130
celkem	5	51	2	165	1	9	118	33	385

Tabulka 1: Porovnání víceznakových vazeb

⁴⁶ Vlastní analýza.

Z *tabulky 1* je také patrné, že i když se u čtyřznakových konstrukcích bavíme o dvou- a víceznakových pevných vazbách, tak z kvantitativního hlediska je zastoupení vazeb složených z více než dvou znaků zanedbatelné. Z celkového počtu 385 víceznakových vazeb je pouze 8 vazeb složeno ze tří znaků s pevnou pozicí v konstrukci a jednoho volného znaku.

U tříznakových vazeb je částečně problém určit, zda je danou vazbu možno považovat za ustálenou či nikoliv. Nejlépe tento problém ilustruje *tabulka 2*, ve které jsou uvedeny všechny analyzované tříznakové vazby. Z těchto vazeb se nejčastěji vyskytují vazby typu AAAB, z nichž je nejběžnější gramatickou vazbou 越来越... *yuè lái yuè...* „více a více ...“. Tato vazba se v čínštině vyskytuje naprosto běžně, avšak v HSC je vedena jako vazba ustálená.

Z tohoto příkladu je zřejmé, že u víceznakových vazeb je často velmi komplikované určit, zda lze vazby fungující jako gramatické konstrukce považovat za ustálené či nikoliv. Z tohoto důvodu jedinou možností při posuzování ustálenosti vazby představuje ustálenost této vazby uvnitř čtyřznakových konstrukcí. V mé analýze jsem si jako základní faktor pro posuzování ustálenosti určil frekvenci výskytu jednotlivých konstrukcí a vazeb v korpusu.⁴⁷

Pokud bych se u tříznakových vazeb rozhodl neanalyzovat gramatické vazby, ze všech analyzovaných konstrukcí by splňovala idiomatičnost pouze vazba ...目而视 ... *mù ér shì* „zírat“, se kterou se pojí pouze slova s významem „vidět, zírat, sledovat“ a jako jedinou ji z níže zkoumaných vazeb nelze považovat za vazbu gramatickou.

Z *tabulky 2* je také patrné, že tři ze sedmi gramatických vazeb obsahují sloveso 以为 *yǐwéi* „domnívat se“. Sloveso 以为 se vyskytuje ve více než třiceti čínských konstrukcích a mohlo by vystupovat také jako samostatná dvouznaková vazba, avšak v naprosté většině případů se pojí ještě s dalším prvkem, a tak jsou tyto vazby brány jako tříznakové.

⁴⁷ Ustálenost jednotlivých vazeb závisí na zvoleném korpusu. Ve své práci jsem se snažil o zvolení co možná nejvíce reprezentativního korpusu, který bude odrážet moderní slovní zásobu. Z tohoto důvodu jsem pracoval s korpusem založeným na datech z webu.

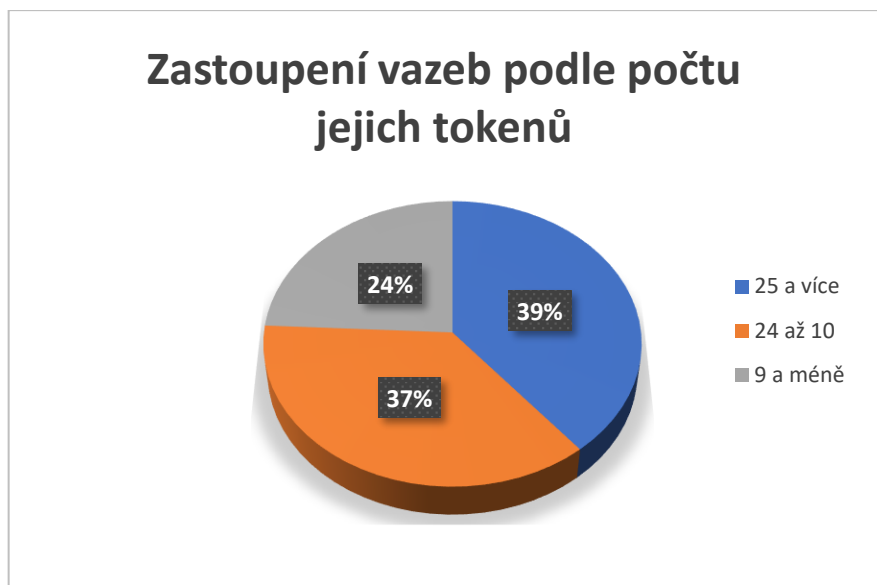
Vazba	Typ vazby	Výskyt ⁴⁸	Význam
越来越...	AAAB	7	gramatická vazba ve významu „více a více“
不以为...	AAAB	11	gramatická vazba ve významu „nepovažovat za...“
一无所...	AAAB	23	gramatická vazba ve významu „ani trochu, nic“
引以为...	AAAB	25	gramatická vazba ve významu „pokládat za...“
自以为...	AAAB	5	gramatická vazba ve významu „považovat se...“
何...之有	ABAA	5	vazba vyjadřující řečnickou otázku
非...不可	ABAA	6	vazba vyjadřující silnou tužbu něco udělat, vykonat
...目而视	BAAA	5	vazba s významem „hledět, zírat“

Tabulka 2: Tříznakové vazby

Pro pochopení a další zkoumání víceznakových vazeb je důležitá jejich kvalitativní analýza. Mezi základní přínosy této analýzy patří zjištění míry ustálenosti víceznakových vazeb a s tím související možnost tyto vazby lépe analyzovat z hlediska sémantického.

Při zkoumání a analyzování ustálenosti víceznakových vazeb je podstatné si určit, kdy a za jakých podmínek je možno vazbu považovat za ustálenou. V tomto ohledu jsem nenarazil na žádné obecné pravidlo, které by jakkoliv vymezovalo ustálenost, proto jsem si pro svou analýzu stanovil tuto hranici sám. V mé práci jsem pracoval pouze s vazbami, jež v mnou analyzovaném korpusu tvořily základ alespoň pěti a více konstrukcí. Zároveň jsem si pro potřeby mé analýzy stanovil horní hranici 25 konstrukcí obsahujících danou vazbu, nad kterou jsem již konstrukce dále neuváděl. Hranice 25 konstrukcí byla stanovena jako dostatečná především z důvodu nízké frekvence výskytu dalších konstrukcí v korpusu. *Graf 2* ilustruje poměrně zastoupení jednotlivých vazeb podle toho, kolik se s nimi pojí čtyřznakových konstrukcí.

⁴⁸ Počet konstrukcí pojících se s daným typem vazby.

Graf 2: Zastoupení vazeb podle počtu jejich tokenů

Z grafu 2 vyplývá, že velkou část víceznakových vazeb lze označit za poměrně ustálené. 76 % všech zkoumaných víceznakových vazeb tvoří základní stavební kámen alespoň deseti konstrukcí a více než 60 % všech analyzovaných vazeb dokonce patnácti a více konstrukcí. Jakkoliv se může kvalitativní analýza víceznakových vazeb jevit jako dostatečná, důležitou roli při posuzování ustálenosti víceznakových vazeb hraje také analýza jejich zastoupení v korpusu.

V tabulce 3 je uvedeno 25 nejfrekventovanějších víceznakových vazeb z hlediska jejich celkového výskytu v korpusu. S velkým odstupem je nejfrekventovanější vazbou 不可... bù kě... „není možno, nemoci, nesmět“ (vazbu lze rozvést jako 不可以 bù kěyǐ nebo 不能够 bù nénggòu). Stejné spojení znaků je navíc shodně obsaženo také v druhé nejfrekventovanější vazbě ...不可... .. bù kě ..., která vyjadřuje nemožnost něco vykonat, něco snést. Častý výskyt této vazby přisuzuji především její gramatické funkci ve větě.

Při analýze nejfrekventovanějších vazeb jsem také poměrně často narazil na výskyt záporů 不 bù nebo 无 wú. Záporky se ve víceznakových vazbách celkově vyskytují poměrně hojně. Výše zmíněné záporky se spolu se záporkou 非 fēi vyskytují v 71 vazbách ze 385.

Při analýze frekvence výskytu jednotlivých vazeb je přirozené, že s vyšším počtem čtyřznakových konstrukcí pojících se s danou vazbou, roste také vyšší absolutní

frekvence výskytu těchto vazeb. Mezi 25 nejfrekventovanějšími vazbami jsem narazil pouze na tři vazby, které tvoří základ méně jak 25 konstrukcí.

Z těchto tří vazeb je možno za velmi frekventovanou označit vazbu 各...各... *gè... gè ...* ve významu „každý, všechny“. Za jejím vysokým zastoupením v korpusu stojí konstrukce 各种各样 *gè zhǒng gè yàng* „každý“, která je z hlediska absolutní frekvence výskytu v korpusu nejfrekventovanější konstrukcí vůbec.

Vazba	Typ vazby	Absolutní frekvence (tokeny)	Počet různých konstrukcí (typů)
不可...	AABB	736800	25
...不可...	BAAB	434742	25
不...不...	ABAB	424300	25
一...一...	ABAB	383888	25
各...各...	ABAB	373733	13
不知...	AABB	297019	25
不...而...	ABAB	291722	25
千...万...	ABAB	244320	25
无...无...	ABAB	243832	25
无...不...	ABAB	241516	25
...而出	BBAA	239679	25
...而...之	BABA	230466	25
大...小...	ABAB	222769	25
...天...地	BABA	202416	25
一...不...	ABAB	201980	25
不...之...	ABAB	200523	25
一...之...	ABAB	195805	25
无可...	AABB	195599	25
以...为...	ABAB	191180	25
...一...二	BABA	185154	18
从...到...	ABAB	184016	20
自...自...	ABAB	170316	25

大...大...	ABAB	164019	25
一...而...	ABAB	159630	25
...心...意	BABA	159315	25

Tabulka 3: 25 nejfrekventovanějších víceznakových vazeb

V rámci porovnání je nutné zmínit, že vysoká produktivita jednotlivých vazeb nutně neznamená, že je daná vazba frekventovaná i z hlediska kvantitativního. Při analýze padesáti nejméně frekventovaných pevných vazeb jsem narazil na 14 vazeb, které tvořily základ více než patnácti konstrukcí, jejichž absolutní frekvence je velmi nízká. Nejméně frekventovanými vazbami jsou vazby ...金...银 ...*jīn...yín*, ...中帶... ...*zhōng dài*... a ...金...玉 ...*jīn...yù*.

Při analýze víceznakových vazeb jsem taktéž dospěl k závěru, že není možné na základě struktury vazby určit její produktivitu. Tuto skutečnost reflektuje *tabulka 4*, z níž je zřejmé, že ve všech třech kategoriích rozdělených podle počtů typů víceznakových vazeb je zastoupení jednotlivých vazeb konzistentní a nevykazuje žádné významnější rozdíly. Ve všech třech kategoriích jsou nejproduktivnější vazby typu ABAB, následují vazby typu BABA a AABB.

	25 a více	24–10	9–5	4 a méně ⁴⁹
AAAB	2	2	1	0
AABB	21	17	13	4 z 21 (19 %)
ABAA	2	0	0	0
ABAB	54	64	47	11 z 158 (7 %)
BAAA	1	0	0	0
BAAB	3	1	4	0
BABA	52	44	22	3 z 74 (4 %)
BBAA	15	13	5	2 z 8 (25 %)

Tabulka 4: Výskyt jednotlivých vazeb z hlediska kvalitativního zastoupení

⁴⁹ Tato data reflektují počet pevných vazeb z HSC, se kterými se pojilo čtyři a méně čtyřznakových konstrukcí. Z tohoto důvodu jsem uvedl také počet všech vazeb daného typu v rámci této analýzy. Při sekundární analýze jazykových inventářů jsem již s vazbami, se kterými se pojilo méně jak pět konstrukcí, nepracoval.

4.2 Analýza víceznakových pevných vazeb z hlediska absolutní frekvence výskytu

V této části analýzy víceznakových vazeb se zaměřím na jednotlivé typy víceznakových vazeb z hlediska jejich absolutního frekvenčního zastoupení.

4.2.1 Vazby typu AAAB

Vazby typu AAAB patří k nejméně frekventovaným vazbám a v mé analýze se vyskytly pouze čtyři. Všechny tyto vazby jsou v podstatě gramatickými konstrukcemi, u kterých může být v některých případech příslušnost k ustáleným čtyřznakovým konstrukcím sporná.

Vazba	Typ vazby	Absolutní frekvence	Počet různých konstrukcí
一无所...	AAAB	83625	23
不以为...	AAAB	53415	11
引以为...	AAAB	45350	25
自以为...	AAAB	10695	5
越来越...	AAAB	5266	7

Tabulka 5: Nejfrekventovanější vazby typu AAAB

4.2.2 Vazby typu AABB

Vazby typu AABB patří z hlediska celkového počtu všech vazeb k třetím nejčastějším, a i z pohledu absolutního frekvenčního zastoupení všech konstrukcí v korpusu jsou třetí nejfrekventovanější. Z deseti nejfrekventovanějších vazeb typu AABB jich osm obsahuje záporku.

Vazba	Typ vazby	Absolutní frekvence	Počet různých konstrukcí
不可...	AABB	736800	25
不知...	AABB	297019	25
无可...	AABB	195599	25
无所...	AABB	141464	25
毫无...	AABB	110677	25
小心...	AABB	103304	11
不容...	AABB	102469	25
不堪...	AABB	92881	25
不足...	AABB	85728	25
大有...	AABB	68133	25

Tabulka 6: Nejfrekventovanější vazby typu AABB

4.2.3 Vazby typu ABAA

Vazby typu ABAA patří ve zkoumaném vzorku k nejméně frekventovaným. Obě tyto vazby jsou poměrně málo frekventovanými gramatickými konstrukcemi, což kromě absolutní frekvence jejich výskytu odráží také počet příslušných konstrukcí.

Vazba	Typ vazby	Absolutní frekvence	Počet různých konstrukcí
何...之有	ABAA	132	5
非...不可	ABAA	41	6

Tabulka 7: Nejfrekventovanější vazby typu ABAA

4.2.4 Vazby typu ABAB

Vazby typu ABAB jsou nejčastěji se vyskytujícími vazbami a lze je považovat za jeden ze dvou základních typů vazeb. Tyto vazby jsou velmi frekventované jak z pohledu celkového počtu možných vazeb, tak také z hlediska celkového zastoupení v korpusu. Také u vazeb typu ABAB narazíme poměrně běžně na vazby tvořené zápornkou.

Vazba	Typ vazby	Absolutní frekvence	Počet různých konstrukcí
不...不...	ABAB	424300	25
一...一...	ABAB	383888	25
各...各...	ABAB	373733	13
不...而...	ABAB	291722	25
千...万...	ABAB	244320	25
无...无...	ABAB	243832	25
无...不...	ABAB	241516	25
大...小...	ABAB	222769	25
一...不...	ABAB	201980	25
不...之...	ABAB	200523	25

Tabulka 8: Nejfrekventovanější vazby typu ABAB

4.2.5 Vazby typu BAAA

Vazba typu BAAA se v korpusu vyskytla pouze jedna a na základě zkoumaného korpusu ji ve své podstatě nelze považovat za vazbu ustálenou, protože v naprosté většině případů tvoří tato vazba základ konstrukce 怒目而视 *nù mù ér shì* „zírat“, která se v korpusu vyskytla celkem 3269krát, z čehož plyne, že ostatní konstrukce pojící se s touto tříznakovou vazbou se ve zkoumaném korpusu téměř nevyskytují.

Tato vazba asi nejlépe reflektuje problém spojený s vazbami, které tvoří základ malého počtu konstrukcí, protože u nich může být často poměrně frekventovaná pouze jedna konstrukce, zatímco ostatní konstrukce se vyskytují ve velmi malém počtu nebo se nevyskytují téměř vůbec.

Vazba	Typ vazby	Absolutní frekvence	Počet různých konstrukcí
...目而视	BAAA	3888	5

Tabulka 9: Nejfrekventovanější vazby typu BAAA

4.2.6 Vazby typu BAAB

Vazby typu BAAB jsou ze všech víceznakových vazeb jedny z nejméně frekventovaných. Z 385 vazeb se jich vyskytuje pouze 9. Ve většině případů se jedná o gramatické vazby, ve kterých stojí první a poslední člen v rozporu.

Vazba	Typ vazby	Absolutní frekvence	Počet různých konstrukcí
...不可...	BAAB	434742	25
...而不...	BAAB	109015	25
...不胜...	BAAB	92910	25
...中有...	BAAB	80730	25
...上加...	BAAB	56772	25
...乎其...	BAAB	34274	21
...而无...	BAAB	9209	25
...不择...	BAAB	7165	19
...中帶...	BAAB	1836	25

Tabulka 10: Nejfrekventovanější vazby typu BAAB

4.2.7 Vazby typu BABA

Vazby typu BABA patří spolu s vazbami ABAB k těm nejčastějším a z hlediska absolutního výskytu v korpusu jsou po vazbách typu ABAB druhé nejfrekventovanější. Stejně jako vazby typu ABAB, tak i vazby tohoto typu jsou rovnoměrně distribuovány ve všech třech kategoriích produktivity.

Vazba	Typ vazby	Absolutní frekvence	Počet různých konstrukcí
...而...之	BABA	230466	25
...天...地	BABA	202416	25
...一...二	BABA	185154	18
...心...意	BABA	159315	25

...心...力	BABA	150888	25
...上...下	BABA	135133	25
...多...少	BABA	132592	25
...言...语	BABA	132556	25
...不...心	BABA	119697	25
...模...样	BABA	102072	19

Tabulka 11: Nejfrekventovanější vazby typu BABA

4.2.8 Vazby typu BBAA

Poslední skupina je tvořena vazbami typu BBAA. Ve zkoumaném vzorku se vyskytlo 33 víceznakových pevných vazeb tohoto typu.

Vazba	Typ vazby	Absolutní frekvence	Počet různých konstrukcí
...而出	BBAA	239679	25
...而上	BBAA	101902	23
...不安	BBAA	88698	25
...不动	BBAA	81163	25
...人心	BBAA	75924	10
...世界	BBAA	51926	14
...无穷	BBAA	50979	25
...如此	BBAA	45830	10
...不前	BBAA	37476	16
...不堪	BBAA	36468	17

Tabulka 12: Nejfrekventovanější vazby typu BBAA

4.3 Složení vazeb typu ABAB

Vazby typu ABAB jsou nejfrekventovanějším typem čtyřznakových konstrukcí a spolu s vazbami typu BABA je lze považovat za dva základní typy. Zároveň lze na tyto dva typy vazeb aplikovat dělení na základě jejich sémantických a gramatických vlastností. Vzhledem k tomu, že si čtyřznakové konstrukce prošly dlouhým vývojem, tak i použití a funkce jednotlivých vazeb a konstrukcí nemusí být vždy jednoznačné.

Základní charakteristiku vazeb typu ABAB představuje jejich rozdělení na vazby složené z gramatických prvků, na vazby složené z gramatického a plnovýznamového prvku a na vazby složené pouze z plnovýznamových prvků. Největší část vazeb typu ABAB tvoří vazby složené pouze z plnovýznamových prvků, kterých je 66 %. Za vazbami složenými pouze z plnovýznamových prvků následují vazby složené z prvku gramatického a prvku plnovýznamového, kterých je 22 %. Nejméně frekventované jsou vazby složené pouze z gramatických prvků.

4.3.1 Vazby složené z plnovýznamových prvků

Jak již bylo zmíněno výše, vazby složené z plnovýznamových prvků tvoří největší část vazeb typu ABAB. Vazby plnovýznamové jsem dále dělil podle typového zařazení jednotlivých prvků na vazby složené z číslovek, vazby složené z prvků spadajících do stejné významové oblasti, kterou může být například příroda nebo barvy, na vazby složené z antonym, vazby ve kterých stojí na pozici pevných prvků stejný znak a na vazby složené z prvků významově podobných, kterými mohou být synonyma nebo dvouslabičná slova, jež se ve vazbách typu ABAB vyskytují odděleně.

Z grafu 3 je zřejmé, že u těchto vazeb nelze označit nějakou podskupinu za více frekventovanou, protože poměrné zastoupení všech typů vazeb z hlediska jejich typového zařazení je velmi vyrovnané.

Graf 3: Typové zařazení plnovýznamových prvků vazeb typu ABAB

4.3.1.1 Vazby složené z číslovek

Vazby složené z číslovek patří ze sémantického hlediska k těm nejpestřejším. Tyto vazby si v konstrukcích většinou nenesou svůj původní lexikální význam, kterým je vyjádření počtu, ale jejich význam je často přenesený nebo pouze symbolický. V tabulce níže je uvedeno deset nejfrekventovanějších vazeb a jejich funkce nebo význam ve čtyřznakové konstrukci.

Na základě analýzy vazeb obsahujících číslovky jsem došel k závěru, že tyto vazby mají v naprosté většině případu dvě základní funkce. První funkcí těchto vazeb je zdůraznění prvků stojících na pozici volných znaků. Druhou funkcí je vyjádření míry, množství nebo rozsahu. U velké části vazeb lze narazit na uplatnění obou těchto funkcí. Pro vyjádření míry, množství nebo rozsahu jsou nejčastěji využívány číslovky řazeny od nižší hodnoty k vyšší, jako je tomu například u vazeb 千...万... *qiān... wàn...* „tisíc...deset tisíc...“, 五...六... *wǔ... liù...* „pět...šest...“ nebo 百...千... *bǎi... qiān...* „sto...tisíc...“.

Vazba	Funkce/význam vazby	Konstrukce	Význam
一...一...	1. míra, 2. úplnost, 3. pokračování děje, 4. souběh dvou dějů, 5. kontrast	一模一样	úplně stejný
千...万...	vyjadřuje míru, množství apod.	千家万户	každá rodina
千...百...	vyjadřuje rozmanitost	千方百计	jakýmkoliv způsobem
四...八...	„všichni, všechno, všude“	四面八方	ze všech stran, všude
五...六...	vyjadřuje rozsah, množství apod.	五颜六色	pestrobarevný
一...二...	Zdůraznění	一清二楚	být velmi čistý
千...一...	1. „jeden z tisíce“, 2. „tisíc něčeho na jeden“	千载一遇	životní příležitost
七...八...	1. velké množství, 2. vyjadřuje zmatek	七嘴八舌	mluvit zaráz, překřikovat se
一...三...	vyjádření míry	一波三折	nevyzpytatelný
一...千...	Zdůraznění	一落千丈	zažít úpadek

Tabulka 13: Vazby složené z číslovek

U vazeb složených z číslovek představují jisté specifikum ty obsahující číslovku 半 *bàn* „polovina, půl“. Vazby s touto číslovkou na rozdíl od vazeb složených z čísel vyjadřují nedostatek něčeho. Jako příklad lze uvést konstrukci 半信半疑 *bàn xìn bàn yí* „příliš si nevěřit“.

4.3.1.2 Vazby složené z prvků spadajících do určité významové oblasti

Nejpočetnější podskupinou vazeb složených z plnovýznamových prvků jsou vazby složené z prvků spadajících do určité významové oblasti. Mezi nejčastěji se vyskytující oblasti patří počasí, lidské tělo a zvířata. V tabulce níže je uvedeno deset nejfrekventovanějších vazeb spadajících do této podskupiny.

Vazba	Funkce/význam vazby	Konstrukce	Význam
日...月...	popis něčeho, co trvá po nějakou dobu	日新月异	rychlý pokrok
风...雨...	1. metafora, 2. popis počasí	风风雨雨	potíže a utrpení
心...气...	popis lidského citění a prožitků	心平气和	vyrovnaný
鬼...神...	popis nadpřirozených schopností apod.	鬼斧神工	nadpřirozené dovednosti
国...民...	většinou ve funkci propagandistického hesla	国计民生	ekonomika státu a živobytí lidí
风...日...	1. metafora, 2. popis počasí	风和日丽	příjemné počasí
车...马...	1. metafora, 2. zachování lex. významu	车水马龙	rušno
金...玉...	symbolika drahých kovů	金童玉女	zlatý chlapec a nefritová dívka (taoismus)
耳...目...	popis lidského chování, prožitků	耳濡目染	být ovlivněn
冰...雪...	1. metafora, 2. popis počasí	冰天雪地	chladné počasí

Tabulka 14: Vazby složené z prvků spadajících do určité významové oblasti

V této podskupině vazeb jsem narazil pouze na podstatná jména, která lze v čtyřznakových konstrukcích chápat ve dvou základních rovinách. První rovinu představuje jejich skutečný lexikální význam, kdy jsou například vazby spadající do oblasti počasí využívány pro běžný popis počasí. Druhou rovinou je jejich přenesený význam, respektive význam symbolický. Celkově je častější interpretace těchto vazeb na základě přeneseného významu.

V rámci symboliky spojené s počasím jsou prvky spadající do této významové oblasti využívány k vyjádření bouřlivosti a nespoutanosti, což lze považovat za jeden z charakteristických rysů počasí. Jako příklad uvedu konstrukci 风吹雨打 *fēng chuī yǔ dǎ*, která je překládána buď na základě svého lexikálního významu jako „být bičován větrem a deštěm“ nebo v přeneseném významu „utrpení a nepříjemnosti.“.

Nejčastěji se objevující významovou oblastí u konstrukcí typu ABAB je oblast lidského těla. Stejně jako u počasí, tak i zde lze chápat jednotlivé prvky buď na základě jejich lexikálního významu nebo jejich přeneseného významu, ale v naprosté většině případů se setkáme s přeneseným významem reflektujícím určité lidské vlastnosti nebo chování. Příkladem může být konstrukce 心狠手辣 *xīn hěn shǒu là* „zlý a nemilosrdný“ nebo 眉来眼去 *méi lái yǎn qù* „dělat na někoho oči“.

Poslední skupinou, která se při analýze vazeb typu ABAB vyskytovala poměrně běžně, jsou slova spadající do oblasti zvířat, mezi kterými převládají čínská mýtická zvířata jako drak, fénix nebo tygr. Tato zvířata mají v konstrukcích zejména symbolický význam, kdy vyjadřují moc nebo prosperitu.

4.3.1.3 Vazby složené z prvků opačného významu

Vazby složené z prvků opačného významu představují 20 % všech vazeb spadajících do kategorie vazeb složených z plnovýznamových prvků. Stejně jako u předchozích plnovýznamových skupin, tak i u vazeb složených z antonym je možno se setkat s více způsoby jejich interpretace, avšak na rozdíl od předchozích skupin si jednotlivé prvky v těchto vazbách zachovávají častěji svůj původní lexikální význam. Vzhledem k tomu, že jsou tyto vazby složeny z antonym, slouží často k vyjádření kontrastu nebo odlišnosti.

Vazby složené z antonym ale ne vždy slouží pouze k vyjádření kontrastu nebo odlišnosti. Například vazby složené z prvků popisujících směr jsou chápány ve významu „všichni, všude“, což je taktéž patrné z tabulky níže.

Vazba	Funkce/význam vazby	Konstrukce	Význam
大...小...	popis míry (prvek 小 často ve funkci spojky a)	大街小巷	všude ve městě
天...地...	metafora k nebesům a zemi	天经地义	Správný
有...无...	zdůraznění (potvrzení prvního člena vazby a zamítnutí druhého)	有增无减	růst více a více
南...北...	1. pozice, 2. vzájemné doplnění, 3. vyjádření kontrastu	南征北战	válčit (všude)

此...彼...	vazba ve smyslu „toto...tamto...“	此起彼伏	postupně růst a padat
东...西...	„tam...zde...“	东张西望	dívat se na všechny strany
前...后...	1. úplnost, 2. zdůraznění začátku a konce	前前后后	od začátku do konce
上...下...	1. „nahore...dole...“. 2. vyjadřuje postavení	上上下下	vysoký a nízký, všichni
左...右...	„ze všech stran, na všechny strany“	左邻右舍	kolegové, sousedé

Tabulka 15: Vazby složené z prvků opačného významu

4.3.1.4 Vazby složené z prvků významově podobných nebo stejných

Vazby složené z prvků významově podobných nebo stejných jsou po vazbách složených z prvků spadajících do určité významové oblasti druhou nejpočetnější podskupinou. U těchto vazeb se na pozici pevných znaků setkáme s prvky, které si jsou sémanticky podobné. Jako příklad uvedu vazbu 大...特... *dà... tè....* „velký...velmi...“, která vyjadřuje velkou míru.

Dále v této podskupině narazíme na vazby složené z jednoho dvouslabičného slova⁵⁰ rozděleného v konstrukci na dvě části. Tato slova jsou často doplněna na pozici volných znaků prvky, které vznikly také rozdělením dvouslabičného slova, jako je tomu například v konstrukci 缺医少药 *quē yī shǎo yào* „postrádat lékařskou péči“. Tato konstrukce je složena ze dvou dvouslabičných slov 缺少 *quēshǎo* „postrádat“ a 医药 *yīyào* „lékařská péče a léky“. Dalším příkladem může být konstrukce 胡思乱想 *hú sī luàn xiǎng* „popustit uzdu představivosti“, kdy rozdělením vzniknou dvě slova 胡乱 *húluàn* „bezstarostně“ a 思想 *sīxiǎng* „uvažovat, přemýšlet“. Za hlavní příčinu rozdělení jednotlivých slov je možno označit snahu o zdůraznění prvků stojících na pozici volných znaků.

⁵⁰ Označení „dvouslabičné slovo“ zahrnuje také slova, která vznikla spojením dvou samostatných slov (synonym). Tato slova se dnes častěji vyskytují jako jedno dvouslabičné slovo.

O vazbách složených z prvků významově podobných nebo stejných lze prohlásit, že si v rámci vazeb složených z plnovýznamových prvků ze všech nejvíce zachovávají svůj původní lexikální význam. Jak je patrné také z *tabulky* níže, tak u všech z deseti příkladových konstrukcí je zachován jejich původní lexikální význam.

Vazba	Funkce/význam vazby	Konstrukce	Význam
真...实...	zdůrazňuje nějakou skutečnost	真抓实干	tvrdě pracovat
心...意...	popis lidských pocitů, nálady	心满意足	naprosto spokojený
精...细...	zdůrazňuje opatrnost	精雕细琢	pečlivě pracovat
心...神...	popis duševního stavu, nálady apod.	心旷神怡	bezstarostný
胡...乱...	vyjadřuje lehkomyšlnost, nedbalost	胡思乱想	pustit uzdu představivosti
改...换...	„změnit, transformovat“	改天换地	udělat velkou změnu
争...夺...	„bojovat za/s/o...“	争分夺秒	závodit s časem
大...特...	zdůraznění (vždy dochází k opakování stejného prvku na pozici obou volných znaků)	大错特错	udělat velkou chybu
奇...异...	„bizarní, exotický“	奇花异草	neobvyklý
如...似...	vyjadřuje podobnost	如饥似渴	toužit po něčem

Tabulka 16: Vazby složené z prvků významově podobných nebo stejných

4.3.1.5 Vazby složené ze stejných plnovýznamových prvků

Poslední podskupinou vazeb složených z plnovýznamových prvků jsou vazby, u kterých dochází na pozici pevných znaků k opakování shodného prvku. Stejně jako u předchozí podskupiny vazeb složených z prvků významově podobných nebo stejných, tak i zde převažuje lexikální význam jednotlivých prvků nad významem symbolickým nebo přeneseným.

Na rozdíl od vazeb, ve kterých stály na pozici pevných znaků prvky opačného významu vyjadřující kontrast, tak vazby složené z opakujícího se prvku vyjadřují

nejčastěji vzájemnost nebo sled dvou dějů, jako například konstrukce 百发百中 *bǎi fā bǎi zhòng* „mít přesnou mušku“, doslovně „stokrát vystřelit a stokrát zasáhnout“.

Vazba	Funkce/význam vazby	Konstrukce	Význam
自...自...	vyjadřuje něco, co se týká sebe sama	自高自大	namyšlený
大...大...	vyjadřuje velkou míru	大起大落	ostře stoupat a klesat
有...有...	1. vyjadřuje vzájemnou existenci dvou jevů, 2. zdůraznění	有声有色	živý, jasný
如...如...	vyjadřuje podobnost, přirovnání	如火如荼	jako řádící požár, nezastavitelný
多...多...	vyjadřuje četnost	多种多样	různý
相...相...	vyjadřuje vzájemnost	相辅相成	dokončovat jedno po druhém
愈...愈...	vyjadřuje větší intenzitu	愈演愈烈	být horší a horší
没...没...	zdůraznění negace	没完没了	nekonečný
知...知...	„vědět, znát“	知己知彼	znát sebe a nepřítele

Tabulka 17: Vazby složené ze stejných plnovýznamových prvků

4.3.2 Vazby složené z gramatických prvků

Vazby složené pouze z gramatických prvků mají v rámci základního členění vazeb typu ABAB nejmenší poměrné zastoupení. Pro tyto vazby je charakteristické, že u obou prvků pevné vazby převažuje gramatický význam nad tím lexikálním. Vazby složené pouze z gramatických prvků mohou být složený buď z opakujícího se gramatického prvku nebo z gramatické vazby. Na vazby složené pouze z gramatických prvků lze nahlížet jako na pomyslnou hranici toho, co lze a co již nelze považovat za ustálené vazby, protože vzhledem k jejich povaze umožňují vytvářet velké množství nových čtyřznakových konstrukcí.

Jak je patrné z *tabulky* níže, tak pro vazby složené z gramatických prvků je charakteristické, že ve čtyřznakových konstrukcích vystupují ve svém původním gramatické významu. S ohledem na rozhodování o tom, zda je možné danou vazbu a konstrukci považovat za ustálenou jsou vazby složené z gramatických prvků do jisté míry problematické, protože se často jedná o opravdu běžné gramatické vazby. Jako nejspornější vazby z této skupiny spatřuji 从...到... *cóng... dào...* „od...do...“, 一...就... *yī... jiù...* „jakmile...tak...“ a 又...又... *yòu... yòu...* „obojí...i...“.⁵¹

Vazba	Funkce/význam vazby	Konstrukce	Význam
不...不...	zápor	不知不觉	nevědomky
各...各...	„každý“	各种各样	každý
不...而...	k něčemu dojde i bez přičinění něčeho jiného	不言而喻	naprosto evidentní
无...无...	zápor	无时无刻	neustále
不...之...	význam se shoduje s uspořádáním vazby	不足之处	nedostatek
从...到...	vyjádření rozsah nebo míru	从小到大	od malého k velkému, od mala do dospělosti
或...或...	„buď...nebo...“	或多或少	víceméně
不...其...	vyjadřuje negaci druhého prvku	不厌其烦	překonávat velké nepříjemnosti
可...可...	1. vyjadřuje dvě možnosti, 2. „stát za to“	可圈可点	pozoruhodný, mimořádný

Tabulka 18: Vazby složené z gramatických prvků

4.3.3 Vazby složené z gramatického a plnovýznamového prvku

Vazby složené z gramatického a plnovýznamového prvku jsou spojením obou předcházejících typů vazeb. Stejně jako u předchozí skupiny vazeb složených pouze z gramatických prvků, tak i u těchto vazeb je možné odvodit význam na základě lexikálního a gramatického významu jednotlivých prvků. Tyto vazby taktéž umožňují velkou míru volnosti při vytváření nových konstrukcí. Nejčastěji se vyskytujícím

⁵¹ Všechny tyto vazby jsou v HSC vedeny jako víceznamenové pevné vazby.

gramatickým prvkem v těchto vazbách je zápornka, která se objevuje v polovině všech vazeb spadajících do této podskupiny.

Vazba	Funkce/význam vazby	Konstrukce	Význam
无...不...	vyjadřuje klad	无处不在	být všude
一...不...	1. neměnnost, 2. slouží k zveličování	一动不动	nehybný
一...之...	slouží k zdůraznění	一席之地	místo (správné)
以...为...	„brát něco jako...“	以人为本	orientován na lidi
一...而...	vyjadřuje dokončení děje	一扫而空	zamést
坚...不...	vyjadřuje pevnost, neoblomnost	坚定不移	neochvějný
不...一...	„ne-(sloveso) ani jeden...“	不堪一击	nevydržet ani jeden úder
一...无...	zdůraznění záporu	一望无际	nekonečný
大...不...	zdůraznění	大言不惭	chvástat se
不...自...	vyjadřuje, že se něco stane samo od sebe	不言自明	naprosto zřejmý

Tabulka 19: Vazby složené z gramatického a plnovýznamového prvku

4.4 Složení vazeb typu BABA

Vazby typu BABA jsou ze zkoumaného korpusu po konstrukcích typu ABAB druhou nepočetnější skupinou. U vazeb typu BABA jsem ve své analýze nenarazil z pohledu významu jednotlivých prvků na takovou pestrost jako tomu bylo u vazeb typu ABAB. Nejpočetněji zastoupené jsou vazby složené z plnovýznamových prvků, kterých je více než 93 %. Zbýlých 7 % vazeb tvoří vazby složené z gramatického a plnovýznamového prvku. Ve srovnání s vazbami typu ABAB jsem nenarazil na žádné vazby složené pouze z gramatických prvků, což souvisí především s pozicí pevných znaků v konstrukci.

Vzhledem k minimálnímu zastoupení vazeb složených z gramatického a plnovýznamového prvku budu v další části analyzovat pouze vazby složené z plnovýznamových prvků.

4.4.1 Vazby složené z plnovýznamových prvků

Pevné vazby složené z plnovýznamových prvků můžeme stejně jako vazby typu ABAB dále kategorizovat na základě jejich složení. U vazeb složených z plnovýznamových prvků představují nejpočetnější skupinu spojení významových prvků spadajících do určité významové oblasti. Druhou největší skupinu tvoří vazby složené z prvků významově podobných nebo stejných následované vazbami složenými z antonym. Jak je patrné z *grafu* níže, tak ve skupině vazeb složených z plnovýznamových prvků jsou minimálně zastoupeny vazby složené z číslovek a vůbec se nevyskytly vazby složené z opakujícího se prvku.

Na rozdíl od vazeb tvořících základ konstrukcí typu ABAB jsem nenarazil u vazeb typu BABA tak často na vazby, u kterých by převažoval jejich symbolický nebo přenesený význam nad tím lexikálním. Vzhledem ke skutečnosti, že lze dvouznakové pevné vazby BABA spolu s vazbami typu ABAB považovat za dva základní typy víceznakových pevných vazeb, narazil jsem při analýze konstrukcí typu BABA na případy, kdy došlo ke spojení dvouznakových pevných vazeb tvořících základ konstrukcí typu ABAB a BABA. Vzájemnému spojování dvouznakových vazeb do jedné konstrukce se budu věnovat v závěrečném shrnutí této části.

Graf 4: Typové zařazení plnovýznamových prvků vazeb typu BABA

4.4.1.1 Vazby složené z prvků spadajících do určité významové oblasti

V souvislosti s tím, že ve vazbách typu BABA stojí pevné znaky v pozici rozvíjeného větného členu, není jejich schopnost nést základní význam celé konstrukce tak silná jako v případě vazeb typu ABAB, kde na pozici rozvíjeného členu stojí znaky volné, které pouze rozvíjejí již známou skutečnost. Právě s touto pozicí pevných vazeb v konstrukci souvisí možnost alespoň částečně paušalizovat využití a význam dané vazby.

Největší část vazeb spadajících do určité významové oblasti tvoří vazby složené z prvků souvisejících s lidským tělem, počasím a přírodou. Vazby složené z prvků spadajících do oblasti lidského těla tvoří v této skupině jednu třetinu všech vazeb. Tyto vazby jsou často využívány pro popis lidských vlastností, duševních pochodů nebo vzhledu, jako například konstrukce 灰头土脸 *huī tóu tǔ liǎn* „být deprimovaný“.

Vazba	Funkce/význam vazby	Konstrukce	Význam
...言...语	souvisí s řečí, mluvou	自言自语	mluvit si pro sebe
...街...巷	využití ulic a cest k popisu něčeho	大街小巷	všude
...山...水	využití hor a vody k popisu něčeho	依山傍水	u jezera na úpatí hor
...山...海	naznačuje rozlehlost, velké množství	人山人海	spousta lidí
...风...雨	souvisí s deštěm a větrem	暴风骤雨	hurikán
...口...声	souvisí s mluvením	异口同声	mluvit jednotně
...目...心	to co člověk vidí se ho nějak negativně dotkne	触目惊心	šokující
...言...行	„...mluvit....dělat/jednat“	谨言慎行	mluvit a jednat opatrně
...心...肺	používá se v přeneseném významu (často negativním)	撕心裂肺	srdcervoucí
...头...面	souvisí se vzhledem/podobou něčeho	改头换面	změnit (vzhled)

Tabulka 20: Vazby složené z prvků spadajících do určité významové oblasti

4.4.1.2 Vazby složené z prvků opačného významu

Vazby složené z prvků opačného významu si i zde zachovávají svou funkci vyjádření porovnání dvou vlastností nebo jevů jako tomu je u vazeb typu ABAB.

Stejně jako u předchozí skupiny, i zde jsou jednotlivé prvky do značné míry ovlivňovány těmi dosazovanými. Tento fakt je možno demonstrovat na vazbě ...上...下 ...*shàng...xià* „...nahore...dole“. Na základě lexikálního významu prvků tvořících pevnou vazbu by bylo možné usoudit, že se s danou vazbou budou pojít pouze slova ve smyslu pohybu nahoru a dolů.

Tento předpoklad je do jisté míry správný, protože se u dané vazby můžeme setkat s konstrukcemi jako 从上到下 *cóng shàng dào xià* „seshora dolů“ nebo 自上而下 *zì shàng ér xià* „seshora dolů“. Tato vazba však může fungovat i ve svém dalším významu, kdy 上 *shàng* označuje „ty nahore“ a 下 *xià* označuje „ty dole“. Konstrukce, které se pojí s touto vazbou a nesouvisí s pohybem jsou například 上上下下 *shàng shàng xià xià* „staří a mladí, všichni“ nebo 欺上瞒下 *qī shàng mán xià* „klamat všechny“.

Vazba	Funkce/význam vazby	Konstrukce	Význam
...天...地	1. něco, co se pojí s nebesy a zemí 2. přenesený význam	铺天盖地	všudypřítomný
...上...下	1. pohyb, 2. vyjádření postavení	自上而下	shora dolů
...多...少	vyjadřuje počet nebo množství něčeho	或多或少	víceméně
...来...去	dokola (přemýšlet, mluvit apod.)	走来走去	chodit sem a tam
...入...出	vyjadřuje změnu (něco nějak vstoupí a nějak jinak vyjde)	深入浅出	zjednodušit
...小...大	vyjádření míry	从小到大	od dětství do dospělosti, od malého k velkému
...手...脚	využívá se při popisu chování, jednání apod.	指手画脚	gestikulovat
...始...终	vyjadřuje začátek a konec	自始至终	od začátku do konce

...来...往	vyjadřuje nějaký pohyb, vývoj	人来人往	proud lidí
...是...非	využívá se k potvrzení první člena a negaci druhého	似是而非	zdánlivě správný

Tabulka 21: Vazby složené z prvků opačného významu

4.4.1.3 Vazby složené z prvků významově podobných nebo stejných

Vazby složené z prvků spadajících do skupiny prvků významově podobných nebo stejných tvoří druhou největší skupinu vazeb. Jak již bylo zmíněno, ve vazbách typu BABA stojí pevné znaky na pozici rozvíjených větných členů. Tyto vazby jsou také velmi často složeny z podstatných jmen. Stejně jako u vazeb typu ABAB složených z významově podobných nebo stejných prvků, i zde platí, že si prvky na pozici pevných znaků zachovávají svůj původní lexikální význam. V této skupině vazeb jsem se poměrně běžně setkal na pozici pevných znaků s prvky odkazujícími na vztahy v rodině, mezi přáteli apod.

Vazba	Funkce/význam vazby	Konstrukce	Význam
...大...深	vyjádření míry	苦大仇深	hluboce nenávidět
...根...底	vyjadřuje podrobnosti, detaily	知根知底	dobře znát
...心...意	vyjadřuje náladu, stav mysli	全心全意	celým svým srdcem
...心...力	vyjadřuje psychickou a fyzickou sílu	齐心协力	společně pracovat
...模...样	vyjadřuje podobnost	一模一样	jeden jako druhý
...新...异	vyjadřuje změnu, obměnu	日新月异	rychle se měnící
...家...户	vyjadřuje něco, co se pojí s rodinou	千家万户	každá rodina
...朋...友	vyjadřuje něco, co souvisí s přáteli	亲朋好友	přátelé a rodina
...思...想	souvisí s přemýšlením	胡思乱想	nechat pracovat představivost
...牙...齿	1. popis úst, 2. vyjádření nálady	咬牙切齿	skřípat zuby, být našťvaný

Tabulka 22: Vazby složené z prvků významově podobných nebo stejných

4.5 Složení vazeb typu BAAB

Vazby typu BAAB jsou nejméně se vyskytujícími vazbami v analýze. Pro tyto vazby je specifické, že jsou složeny z pouze gramatických prvků nebo z prvku gramatického a plnovýznamového. Ve čtyřznakových konstrukcích vytváří pevná vazba ve většině případů vztah mezi prvkem na prvním a posledním místě, kdy prvek před vazbou přímo ovlivňuje prvek za vazbou, případně stupňuje jeho míru nebo intenzitu. Jako příklad tohoto vztahu lze uvést vazbu 饥不择食 *jī bù zé shí*, kterou je možno volně přeložit jako „hladový si nevybírání“. Tuto vazbu lze rozvést jako B 的时候, 不选择 B *B de shíhou, bù xuǎnzé B*, doslovně přeloženo jako „když nastane B, nevybírat B“.

Vazba	Funkce/význam vazby	Konstrukce	Význam
...不可...	vyjadřuje záporný vztah mezi prvním a druhým volným znakem	必不可少	základní, nepostradatelný
...而不...	„...a ne-...“	视而不见	nevěnovat pozornost
...不胜...	1. „nebýt schopný“, 2. vyjádření míry	数不胜数	nespočitatelný
...中有...	nějaký stav obsahuje jiný stav	心中有数	vědět o co kráčí
...上加...	zvýšení intenzity (téměř vždy se opakuje stejný prvek)	雪上加霜	katastrofa za katastrofou
...乎其...	vyjádření míry ve významu „velmi“ (často se opakuje stejný prvek)	微乎其微	téměř nic
...而无...	1. „i když..., tak stejně ne-...“ 2. „nejen..., ale také...“	言而无信	být nedůvěryhodný
...不择...	vyjadřuje nemožnost výběru za určitých podmínek	饥不择食	hladový si nevybírání
...中带...	nějaký jev nebo stav obsahuje jiný jev, stav apod.	柔中带刚	vlídný navenek, ale krutý uvnitř

Tabulka 23: Nejfrekventovanější vazby typu BAAB

4.6 Složení vazeb typu AABB a BBAA

Vazby typu AABB a BBAA jsou do jisté míry specifické a jejich považování za ustálené může být v některých případech sporné. Ve slovníku HSC nebyla těmto vazbám věnována příliš velká pozornost, a tak naprostá většina těchto vazeb, se kterými pracuji v mé práci pochází z vlastní analýzy. Pro tyto typy vazeb neexistuje žádná charakteristika na základě jejich strukturních rysů, a tak význam jednotlivých konstrukcí obsahujících tyto vazby závisí vždy na konkrétním významu jednotlivých dosazovaných prvků a celkovém kontextu.

vazba	Funkce/význam vazby	Konstrukce	Význam
不可...	„nemožno, nemoci...“	不可思议	nepředstavitelný
不知...	„nevědět...“	不知不觉	nevědomky, neúmyslně
...而出	„vystoupit, vzejít“ (z něčeho)	脱颖而出	ukázat světu svůj talent
无可...	„nemít možnost...“	无可奈何	nemít na výběr
无所...	vyjadřuje zápor	无所适从	nevědět si rady
毫无...	„ne-...“	毫无疑问	bez debat
小心...	„opatrně...“	小心翼翼	velmi opatrný
不容...	„nemoci (strpět)...“	不容忽视	nemoci přehlížet
...而上	1. vyjadřuje pohyb, 2. „zvládnout“	自下而上	zespoda nahoru
不堪...	„nebýt schopný...“	不堪设想	nepředstavitelný

Tabulka 24: Nejfrekventovanější vazby typu AABB a BBAA

4.7 Shrnutí složení vazeb

Ze všech víceznakových vazeb jsou nejlépe analyzovatelné vazby typu ABAB a BABA, což souvisí především s jejich vysokým zastoupením. U víceznakových vazeb jsem ve čtyřznakových konstrukcích narazil na dva základní významy, doslovný a přenesený. Přenesený, nebo taktéž symbolický význam je v čtyřznakových konstrukcích

nejčastěji vyjadřován pomocí prvků souvisejících s přírodou, počasím nebo zvířaty. Symbolický význam se také uplatňuje u vazeb složených z číslovek.

Při zachování doslovného významu vystupuje víceznaková vazba ve čtyřznakové konstrukci ve svém původním lexikálním významu. Nejvíce si ve čtyřznakových konstrukcích zachovávají svůj původní lexikální význam vazby složené buď pouze z gramatických prvků, nebo z gramatického a plnovýznamového prvku. U těchto vazeb lze v naprosté většině případů odvodit význam z významu jednotlivých prvků.

Z mé vlastní analýzy a následného porovnání s HSC vyplývá, že v HSC je věnována největší pozornost vazbám s pravidelnou strukturou ABAB a BABA. V HSC jsou částečně upozaděny vazby, ve kterých jsou pevné znaky svázané dohromady a nestojí mezi nimi žádný volný znak. U těchto vazeb nedochází k využívání přeneseného významu v takové míře jako u vazeb typu ABAB a BABA. Dále není možné paušalizovat jejich význam a funkci ve větě, protože jejich význam se odvíjí vždy na základě konkrétního kontextu. Částečnou výhodu při snaze porozumět těmto vazbám představuje možnost jejich doslovného překladu.

Ve své analýze jsem taktéž narazil na dvouznakové pevné vazby, které se objevovaly ve více typech vazeb volných a pevných znaků. Celkem se v korpusu vyskytlo 37 dvojic, jež tvořily základ dvou různých typů vazeb. Ze seznamu vazeb, který je uveden níže, je zřejmé, že naprostá většina duplicitních vazeb spadá do skupiny vazeb složených z plnovýznamových prvků. Kromě těchto vazeb je možno také narazit na vazby složené z plnovýznamového a gramatického prvku, kterým je většinou zápornka 不 *bù*.

一-二	不-可	人-心	头-脑	是-非	生-死	花-月	龙-凤
一-百	不-堪	前-后	山-水	来-去	男-女	街-巷	龙-虎
七-八	不-胜	南-北	山-海	此-彼	眉-眼	金-玉	
三-四	东-西	国-民	心-意	死-活	神-鬼	风-浪	
上-下	云-雾	天-地	无-可	泰-山	红-绿	风-雨	

Tabulka 25: Opakující se dvouznakové pevné vazby

4.7.1 Konstrukce složené ze dvou dvouznakových pevných vazeb

Výskyt více vazeb složených ze stejných prvků není jediným specifikem vazeb typu ABAB a BABA. V mé analýze jsem narazil na 163 konstrukcí složených ze dvou dvouznakových vazeb. Pro tyto konstrukce je charakteristické, že v nich dochází ke kombinaci dvou pevných vazeb. Pro ilustraci lze uvést konstrukci 三心两意 skládající se z pevných vazeb 三...两... a ...心...意.

Z hlediska absolutního výskytu se na pozici pevných znaků typu ABAB objevuje celkem 80 různých dvouznakových pevných vazeb, z nichž jsou nejvíce zastoupeny vazby 从...到... a 有...有..., které se na pozici prvního a třetího prvku ve čtyřznakové konstrukci vyskytly v šesti různých spojeních. V *tabulce* níže jsou uvedeny konstrukce tvořeny těmito vazbami.

Konstrukce	1. vazba	2. vazba	Konstrukce	1. vazba	2. vazba
从上到下	从...到...	...上...下	有头有尾	有...有...	...头...尾
从南到北	从...到...	...南...北	有头有脸	有...有...	...头...脸
从古到今	从...到...	...古...今	有始有终	有...有...	...始...终
从头到尾	从...到...	...头...尾	有来有往	有...有...	...来...往
从头到足	从...到...	...头...足	有模有样	有...有...	...模...样
从上到下	从...到...	...上...下	有头有尾	有...有...	...头...尾

Tabulka 26: Konstrukce složené ze dvou dvouznakových pevných vazeb – ABAB

Stejně jako u vazeb typu ABAB, lze také u pevných vazeb typu BABA narazit na vazby, které se objevovaly opakovaně. V 163 konstrukcích se vyskytlo celkem 72 různých dvouznakových pevných vazeb typu BABA, z nichž nejčastěji jsem narazil na vazby ...上...下, ...头...尾 a ...心...意.

Konstrukce	1. vazba	2. vazba
一心一意	一...一...	...心...意
三心两意	三...两...	...心...意
半心半意	半...半...	...心...意
好心好意	好...好...	...心...意

真心实意	真...实...	...心...意
粗心大意	粗...大...	...心...意
一心一意	一...一...	...心...意

Konstrukce	1. vazba	2. vazba
从头到尾	从...到...	...头...尾
大头小尾	大...小...	...头...尾
有头无尾	有...无...	...头...尾
有头有尾	有...有...	...头...尾
没头没尾	没...没...	...头...尾
街头巷尾	街...巷...	...头...尾

Konstrukce	1. vazba	2. vazba
一心一意	一...一...	...心...意
三心两意	三...两...	...心...意
半心半意	半...半...	...心...意
好心好意	好...好...	...心...意
真心实意	真...实...	...心...意
粗心大意	粗...大...	...心...意

Tabulka 27: Konstrukce složené ze dvou dvouznanových pevných vazeb – BABA

4.8 Analýza nejfrekventovanějších čtyřznakových konstrukcí

V poslední části mé analýzy jsem se zaměřil na analýzu a následnou kategorizaci 270 nejfrekventovanějších čtyřznakových konstrukcí. Seznam těchto konstrukcí je založen na absolutní frekvenci jejich výskytu v analyzovaném korpusu.

V předcházejících kapitolách jsem se zabýval kvantitativní analýzou všech čtyřznakových konstrukcí a kvalitativní analýzou jednotlivých víceznakových pevných vazeb. V této části analýzy spojím obě dvě tyto analýzy dohromady. V první části analýzy se zaměřím na čtyřznakové konstrukce z hlediska jejich formálních rysů, mezi které patří typ konstrukce a druh víceznakové pevné vazby. U víceznakových pevných vazeb budu sledovat také jejich absolutní výskyt.

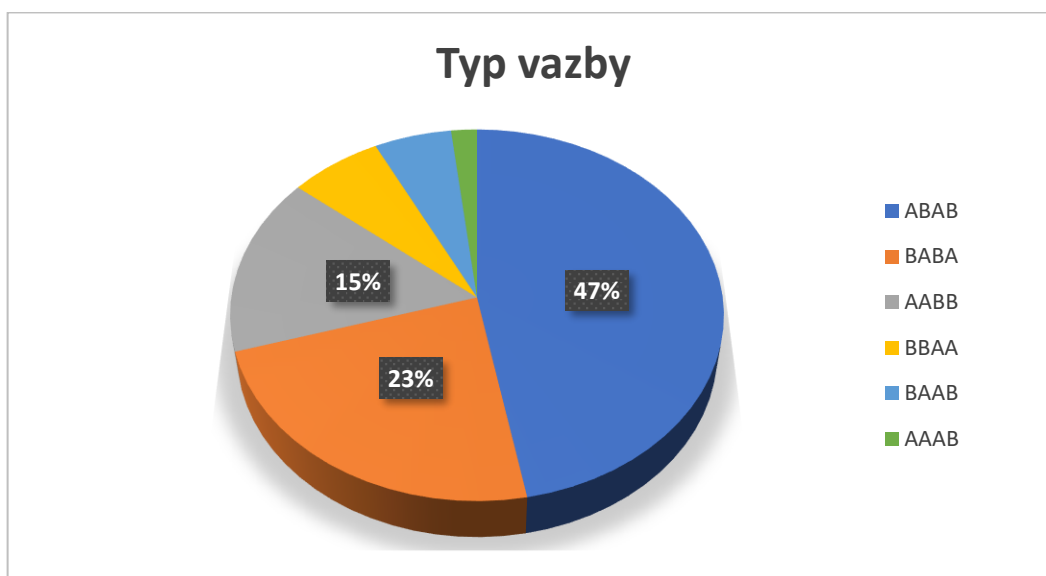
V druhé části provedu sémantickou analýzu jednotlivých čtyřznakových konstrukcí, přičemž budu zjišťovat, zda si zachovávají svůj lexikální význam, tj. význam založený na původním významu jednotlivých konstrukčních prvků nebo zda u těchto konstrukcí převažuje přenesený význam.

4.8.1 Nejfrekventovanější čtyřznakové konstrukce z hlediska typu vazby

Zastoupení jednotlivých čtyřznakových konstrukcí s ohledem na typ vazby v podstatě reflektuje jejich zastoupení z pohledu všech analyzovaných čtyřznakových konstrukcí. Mezi 270 nejfrekventovanějšími konstrukcemi se vyskytly všechny typy vazeb s výjimkou vazeb typu ABAA a BAAA.

Graf 5 zobrazuje poměrné zastoupení jednotlivých typů vazeb mezi 270 nejfrekventovanějšími konstrukcemi. Jak jsem zmínil výše, toto zastoupení v podstatě reflektuje jejich celkové zastoupení, a tak jsem narazil pouze na menší rozdíly.

Mezi nejfrekventovanějšími konstrukcemi se nejčastěji vyskytovaly vazby typu ABAB, které tvořily téměř polovinu celého zkoumaného vzorku. Druhým nejběžnějším typem byl typ BABA následovaný typem AABB. Celkově bylo ve zkoumaném vzorku 127 čtyřznakových konstrukcí typu ABAB, 63 typu BABA a 42 typu AABB.

Graf 5: Celkové zastoupení jednotlivých typů vazeb mezi nejfrekventovanějšími konstrukcemi

4.8.2 Opakovanost víceznakových pevných vazeb

V dalším kroku jsem provedl analýzu opakovaného výskytu jednotlivých víceznakových pevných vazeb mezi 270 nejfrekventovanějšími konstrukcemi. Na základě této analýzy jsem zjistil, že je 270 zkoumaných konstrukcí tvořeno pouze 154 víceznakovými vazbami, z nichž 54 tvoří základ alespoň dvou konstrukcí.

Ve zkoumaném vzorku je nejvíce zastoupena vazba 不可..., která se vyskytla celkem 14krát. 8krát se ve zkoumaném vzorku objevila vazba 无...无.... Mezi další poměrně frekventované vazby patří vazby 千...万... a ...不可....

不可...	不可估量	不可...	不可分割	不可...	不可忽视
不可...	不可否认	不可...	不可思议	不可...	不可抗力
不可...	不可收拾	不可...	不可或缺	不可...	不可多得
不可...	不可抗拒	不可...	不可避免	不可...	不可开交
不可...	不可磨灭	不可...	不可缺少		

Tabulka 28: Konstrukce pojící se s vazbou 不可...

4.8.3 Nejfrekventovanější konstrukce z hlediska typu víceznakové pevné vazby

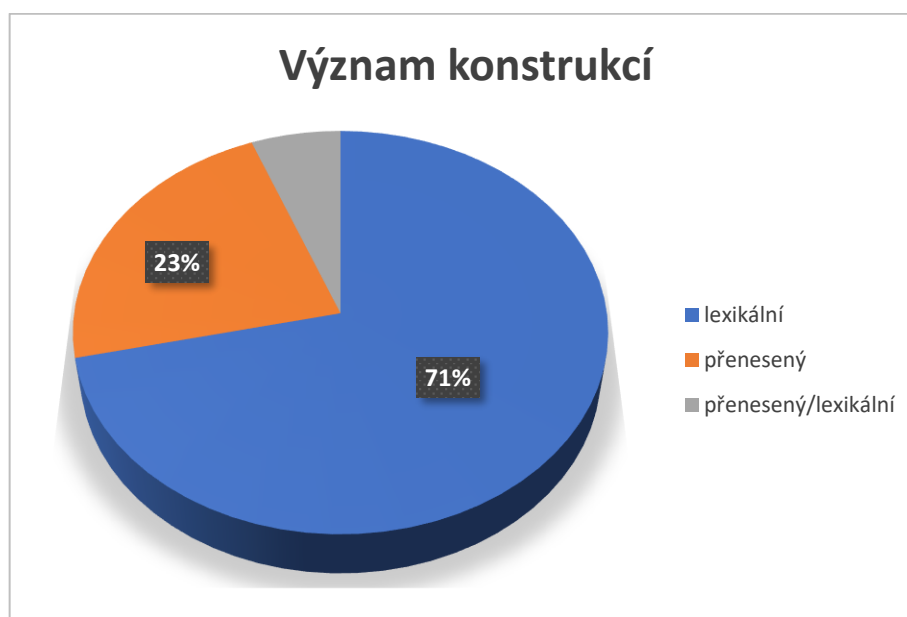
V další části analýzy nejfrekventovanějších konstrukcí jsem se zaměřil na složení víceznakových pevných vazeb z pohledu významu jednotlivých prvků. V tomto kroku jsem analyzoval pouze vazby typu ABAB a BABA, protože jak již bylo dříve zmíněno, ostatní typy vazeb jsou zpravidla vždy složeny z prvků gramatických nebo z kombinace gramatického a plnovýznamového prvku. Ze 154 pevných vazeb jsem analyzoval 111 vazeb typu ABAB a BABA, z nichž 30 obsahovalo gramatický prvek, kterým byla ve většině případů zápornka 不 *bù*.

Zbývajících 81 dvouznakových pevných vazeb ABAB a BABA bylo složeno pouze z plnovýznamových prvků, kterými byly většinou prvky významově podobné nebo stejné. Druhou nejpočetnější skupinu tvořily vazby z prvků opačného významu. Dále následovala skupina vazeb složených z prvků spadajících do stejné významové oblasti, vazeb složených z opakujícího se prvku a vazeb složených z číslovek. Zastoupení jednotlivých druhů vazeb ve zkoumaném vzorku v podstatě odráží jejich zastoupení v rámci všech vazeb typu ABAB a BABA.

4.8.4 Sémantická analýza nejfrekventovanějších konstrukcí

Poslední část mé analýzy čtyřznakových konstrukcí představuje jejich sémantická analýza. Mým cílem bylo zjistit, u kolika z 270 nejfrekventovanějších konstrukcí je význam odvoditelný z významu jednotlivých prvků, a u kolika se uplatňuje význam přenesený, který z významu jednotlivých prvků není možné odvodit.

Pro potřeby mé analýzy jsem si stanovil tři základní skupiny, do kterých jsem jednotlivé konstrukce řadil. V *grafu 6* je zobrazeno poměrné zastoupení těchto skupin. Do první skupiny spadají konstrukce, jejichž význam je odvoditelný na základě významu jednotlivých prvků. V druhé skupině se nachází konstrukce s přeneseným významem a do třetí skupiny jsem zařadil konstrukce, které si v závislosti na kontextu zachovávají buď svůj lexikální nebo přenesený význam.

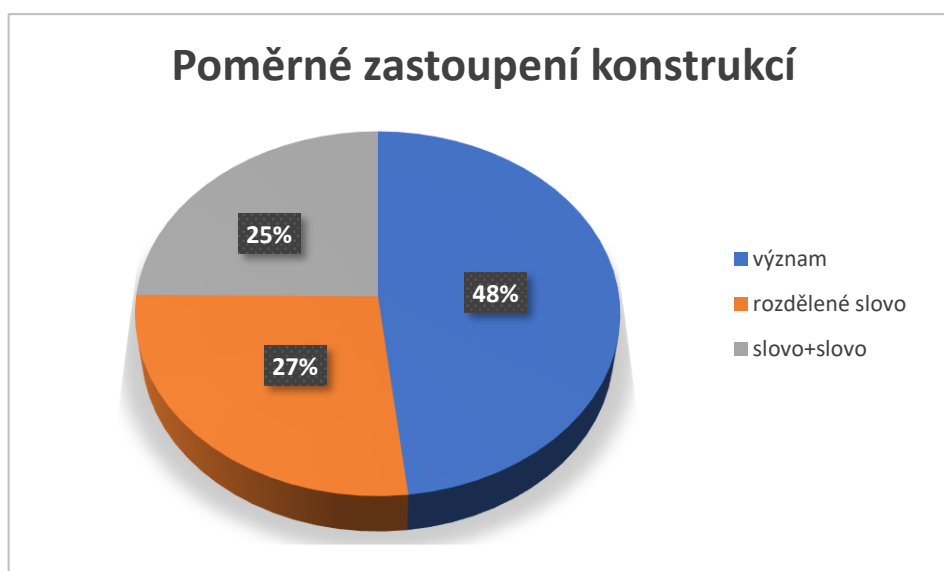
Graf 6: Zastoupení nejfrekventovanějších konstrukcí z hlediska jejich významu

Jak je z *grafu* patrné, mezi 270 konstrukcemi jsou nejvíce zastoupeny ty, u kterých je význam odvoditelný z významu jednotlivých prvků. Vzhledem k zjištění, že do této skupiny spadá více než 70 % všech analyzovaných konstrukcí, jsem následně provedl analýzu jejich dalších společných rysů.

4.8.5 Konstrukce mající lexikální význam

Konstrukce, jejichž význam je odvoditelný z významu jednotlivých prvků tvoří největší část zkoumaného vzorku. Odvoditelnost významu znamená, že pro porozumění konstrukci stačí pochopení jednotlivých prvků tvořících danou konstrukci. Tyto konstrukce jsem ve své analýze dále dělil do tři skupin.

Do první skupiny spadají konstrukce, jež lze rozdělit na čtyři samostatné prvky nesoucí si lexikální nebo gramatický význam. Příkladem tohoto druhu složení je konstrukce 无话可说 *wú huà kě shuō* „nemít co říct“. V druhé skupině narazíme na konstrukce, u kterých se na pozici volných znaků nachází dvouslabičné slovo,⁵² které může být rozděleno na dvě části, jako je tomu například v konstrukci 无声无息 *wú shēng wú xī* „bez řeči, klidný“. V této konstrukci se na pozici volných znaků nachází slovo 声息 *shēngxī* „hluk, zvuk“. Do třetí skupiny spadají konstrukce tvořené ze dvou dvouslabičných slov. Kromě vazeb typu AABB a BBAA, u kterých je takovéto složení poměrně běžné, se v této skupině nachází také vazby typu ABAB nebo BABA. Příkladem vazby typu ABAB spadající do této skupiny je konstrukce 尽心尽力 *jìn xīn jìn lì* „ze všech sil“. Tato konstrukce je složena ze dvou dvouslabičných slov 尽心 *jìnxīn* „ze všech sil“ a 尽力 *jìnlì* „dělat vše, co je možné; snažit se“.

Graf 7: Zastoupení konstrukcí, jejichž význam je odvoditelný z významu jednotlivých prvků

⁵² Označení „dvouslabičné slovo“ zahrnuje také slova, nejčastěji synonyma, která byla původně používána samostatně, ale postupem času došlo k jejich spojení a vytvoření jednoho dvouslabičného slova.

Graf výše zobrazuje poměrné zastoupení konstrukcí s lexikálním významem. Nejpočetnější skupinu tvoří konstrukce s významem odvoditelným z významu jednotlivých prvků. Konstrukcí tohoto typu je celkem 93 z 270. V 52 konstrukcích z 270 se na pozici volných znaků nachází rozdělené dvouslabičné slovo a 48 konstrukcí spadá do skupiny slovo+slovo, tedy konstrukcí, které jsou složeny ze dvou dvouslabičných slov.

4.8.5.1 Konstrukce s významem založeným na významu jednotlivých prvků

Skupina konstrukcí složených ze čtyř samostatných plnovýznamových prvků vytvářejících dohromady ucelený význam je nejpočetnější skupinou ze všech analyzovaných konstrukcí vůbec.⁵³ Níže uvedu jako příklad pět konstrukcí, které dále rozeberu.⁵⁴

屡见不鲜 *lǚ jiàn bù xiān* „běžný“. 在这个大都市里，这样的事件屡见不鲜。 „V tomto velkém městě je to takto běžné.“ Tato konstrukce se skládá ze čtyř významových prvků 屡 *lǚ* „opakovaně“, 见 *jiàn* „vidět“, záporka 不 *bù* a 鲜 *xiān* „nový; cizí“. Konstrukci lze volně přeložit jako „často viděný a ničím nový“.

美不胜收 *měi bù shèng shōu* „překrásný“. 落日的景色真是美不胜收。 „Pohled na zapadající slunce je pastvou pro oči.“ Tato konstrukce je složena z významových prvků 美 *měi* „krásný“, záporka 不 *bù*, 胜 *shèng* „moci snést“ a 收 *shōu* „přijmout“.

自始至终 *zì shǐ zhì zhōng* „od začátku do konce“. 他自始至终几乎什么事都不讲。 „Celou dobu téměř nemluvil.“ Tato konstrukce je složena z významových prvků 自 *zì* „od“, 始 *shǐ* „začátek“, 至 *zhì* „do“ a 终 *zhōng* „konec“.

⁵³ Jedná se o nejpočetnější skupinu v rámci všech analyzovaných 270 nejfrekventovanějších konstrukcí.

⁵⁴ U některých konstrukcí může být jejich zařazení sporné, a proto jsem se přikláněl k tomu významu, který u dané konstrukce převládá.

大同小异 *dà tóng xiǎo yì* „téměř stejný“. 我访谈过的每一个人, 答案都和你大同小异。 „Ptal jsem se každého, a všichni mi říkali to co ty.“ Tato konstrukce se skládá z prvků 大 *dà* „velký“; „velmi“, 同 *tóng* „stejný“, podobný, 小 *xiǎo* „malý“ a 异 *yì* „jiný“. Konstrukci lze doslovně přeložit jako „hodně stejný a málo jiný“.

防不胜防 *fáng bù shèng fáng* „nemoci se bránit“. 如果不及早治疗, 就会防不胜防, 导致满身创伤和病痛。 „Pokud se nezačne s léčbou včas, tak nebude možné zabránit proniknutí nemoci do celého těla.“ Tato konstrukce je složena z významových prvků 防 *fáng* „bránit se“, zápornky 不 *bù* a prvku 胜 *shèng* „moci snést“. Volně lze tuto konstrukci přeložit jako „zkoušet se bránit, ale nemoci se ubránit“.

U všech výše uvedených konstrukcí si jednotlivé prvky nesou svůj lexikální, popřípadě lexikální a gramatický význam, přičemž význam celé konstrukce je na základě tohoto významu odvoditelný. U této skupiny je možno se setkat jak s konstrukcemi, jejichž význam je v podstatě totožný s významem samotných prvků, jako například konstrukce 自始至终, tak také s konstrukcemi zachovávající si do jisté míry přeneseny význam, jako například 美不胜收, avšak tento přenesený význam je zřejmý a z významu jednotlivých prvků pochopitelný.

4.8.5.2 Konstrukce, ve kterých se na pozici volných znaků nachází jedno slovo

Druhou nejpočetnější skupinu tvoří konstrukce, ve kterých se na pozici volných znaků nachází rozdělitelné dvouslabičné slovo. S jeho rozdělením se poměrně běžně setkáme například u vazeb typu ABAB. Dvouslabičné slovo se na pozici volných znaků často vyskytuje také u vazeb typu AABB, ve kterých však k jeho rozdělení nedochází. Pro ilustraci uvedu pět konstrukcí spadajících do této kategorie.

千变万化 *qiān biàn wàn huà* „proměnlivý“. 庐山的风景美极了，尤其是那千变万化的云雾。 „Pohled na horu Lu je překrásný především kvůli stále se měnící mlze.“ Tato konstrukce se skládá z číslovek 千 *qiān* „tisíc“, 万 *wàn* „deset tisíc“, vyjadřujících velký počet a slova 变化 *biànhuà* „změna“. Volně lze konstrukci přeložit jako „tisíce a desetitisíce změn“.

无影无踪 *wú yǐng wú zōng* „beze stopy“. 姑娘早已消失得无影无踪。 „Dívka již dávno beze stopy zmizela.“ Tato konstrukce se skládá ze záporok 无 *wú* a slova 踪影 *yǐngzōng* „stopa“.

不计其数 *bù jì qí shù* „nespočitatelný“. 刚刚学会了，后来又忘了。每天这样的事情不计其数。 „Jen co se to naučil, tak to zase zapomněl. Každý den znova a znova.“ Tato konstrukce je složena ze zápornky 不 *bù*, indikátoru osoby nebo věci 其 *qí* a slovesa 计数 *jìshù* „počítat“.

精打细算 *jīng dǎ xì suàn* „pečlivě plánovat“. 你只知道什么是我们需要的，而你却不知道该如何去精打细算。 „Sice víš, co potřebujeme, ale nevíš, jak se k tomu dostat.“ Tato konstrukce se skládá ze dvou dvouslabičných slov 精细 *jīngxì* „pečlivě“ a 打算 *dǎsuàn* „plánovat“. Obě dvouslabičná slova jsou rozdělena.

日积月累 *rì jī yuè lěi* „shromažďovat po dlouhý čas“. 丰富的知识是靠努力学习，日积月累得来的。 „Bohaté znalosti jsou založeny na každodenním poctivém učení.“ Tato konstrukce se skládá ze slov 日 *rì* „den“, 月 *yuè* „měsíc“ a slovesa 积累 *jīlěi* „shromažďovat“. Volně ji lze přeložit jako „shromažďovat po dny a měsíce“.

Jak je z uvedených příkladů patrné, tak i tato skupina je co do možností výskytu jednotlivých prvků velmi různorodá. Jedním ze specifíků této skupiny je výskyt konstrukcí složených ze dvou rozdělených dvouslabičných slov,⁵⁵ jako je tomu například v konstrukci 精打细算.

4.8.5.3 Konstrukce s uspořádáním slovo+slovo

Poslední zkoumanou skupinou čtyřznakových konstrukcí, ve kterých si jednotlivé prvky zachovávají svůj lexikální význam, jsou konstrukce s uspořádáním slovo+slovo. V této skupině se nejčastěji vyskytují vazby typu AABB a BBAA, u nichž výskyt dvou plnovýznamových prvků vedle sebe souvisí již se samotnou povahou dané vazby. Jako příklad lze uvést konstrukci 不可缺少 *bù kě quē shǎo* „nepostradatelný“. U níže uvedených konstrukcí se zaměřím hlavně na vazby typu ABAB s uspořádáním slovo+slovo.

不可缺少 *bù kě quē shǎo* „nepostradatelný“. 这种人是不可缺少的。 „Tento člověk je nepostradatelný.“ Tato konstrukce je složena z vazby 不可 *bùkě* „nemoci, nesmět“ a 缺少 *quēshǎo* „postrádat“.

尽心尽力 *jìn xīn jìn lì* „ze všech sil“. 夫妻年轻时，妻子尽心尽力支持丈夫。 „Když byla žena mladá, tak ze všech sil podporovala svého muže.“ Tato konstrukce je složena ze slov 尽心 *jìn xīn* „ze všech sil; z celého srdce“ a 尽力 *jìn lì* „snažit se“.

齐心协力 *qí xīn xié lì* „společně pracovat, pracovat jako jeden člověk“. 他们相互补充，齐心协力完成了一项工作。 „Navzájem se doplňovali a společně dokončili práci.“ Tato konstrukce je složena ze spojení slov 齐心 *qí xīn* „společně; jako jeden“ a 协力 *xié lì* „spojit síly“. Lze ji přeložit jako „spojit své síly“.

⁵⁵ Tyto konstrukce jsem z důvodu rozdělení obou slov neřadil do skupiny slovo+slovo.

触目惊心 *chù mù jīng xīn* „šokující“. 突然, 一种非常令人触目惊心的变化发生了。
„Z ničeho nic nastala šokující změna.“ Tato konstrukce je složena ze spojení slov 触目 *chù mù* „poutající pozornost (oči)“ a 惊心 *jīng xīn* „šokující“. Volně lze konstrukci přeložit jako „být šokován tím, co upoutalo pohled“.

随时随地 *suí shí suí dì* „kdykoliv a kdekoliv“. 人们都可以随时随地 欣赏他们喜爱的歌曲。 „Lidé si mohou kdykoliv a kdekoliv vychutnat svojí oblíbenou skladbu.“ Tato konstrukce je složena ze spojení slov 随时 *suí shí* „kdykoliv“ a 随地 *suí dì* „kdekoliv“.

V této skupině můžeme narazit na dva základní typy vazeb slovo+slovo. Prvním typem je vazba dvou slov majících podobný význam, jako například 尽心尽力. Druhým typem jsou vazby slov, která stejný význam nemají. V těchto vazbách se jednotlivá slova doplňují nebo nějak dále rozvíjejí, jako například v konstrukci 齐心协力.

4.8.6 Konstrukce mající přenesený význam

Konstrukce s přeneseným nebo symbolickým významem jsou ve zkoumaném vzorku druhou nejpočetnější skupinou. V této skupině se například vyskytují konstrukce mající původ v historických příbězích nebo ty, jejichž význam je částečně odvoditelný z významu jednotlivých prvků, ale samotná konstrukce se používá ve významu přeneseném, jako například 人山人海 *rén shān rén hǎi* „davy lidí“. Dále zde narazíme na konstrukce, které se v přeneseném významu začaly používat až postupem času, přičemž došlo k potlačení jejich původního významu.

V rámci analýzy pro mě bylo při zařazování konstrukcí do této skupiny rozhodující, že u dané konstrukce převládá význam přenesený nad významem doslovným.

人山人海 *rén shān rén hǎi* „davy lidí“. 虽然已是下半夜，但火车站仍人山人海。
„I když je již pozdě večer, tak jsou na nádraží stále davy lidí.“ Tato konstrukce se skládá z opakujícího se volného znaku 人 *rén* „člověk“ a slov 山 *shān* „hory“ a 海 *hǎi* „moře“. Doslovně lze tuto konstrukci přeložit jako „hory a moře lidí“. Hory a moře slouží k vyjádření velkého množství.

车水马龙 *chē shuǐ mǎ lóng* „velmi rušno“. 站在车水马龙的十字路口。 „Stát na rušné křižovatce.“ Tato konstrukce je založena na historickém příběhu a používá se k označení velmi rušeného místa.

撕心裂肺 *sī xīn liè fēi* „srdcervoucí; strašidelný“. 有人发出一声撕心裂肺的尖叫。
„Někdo hrozivě zakřičel.“ Tato konstrukce se skládá z prvků 撕 *sī* „trhat“, 心 *xīn* „srdce“, 裂 *liè* „prasknout“ a 肺 *fèi* „plíce“. Konstrukce se používá v přeneseném významu k vyjádření něčeho, co člověka ničí.

提心吊胆 *tí xīn diào dǎn* „být velmi vystrašený; mít srdce v kalhotách“. 他对考试结果感到提心吊胆得。
„Byl velmi napnutý, jak dopadla zkouška.“ Tato konstrukce se skládá z prvků 提 *tí* „držet“, 心 *xīn* „srdce“, 吊 *diào* „zavěsit; pověsit“ a 胆 *dǎn* „vnitřnosti“. Volně lze tuto konstrukci přeložit jako „držet ve svých rukou srdce a vnitřnosti“. Konstrukce se nejčastěji používá k vyjádření strachu.

来龙去脉 *lái lóng qù mài* „příčiny a následky; celý příběh“. 把事情的来龙去脉讲一遍。
„Říct ještě jednou celý příběh.“ Konstrukce je složena z prvků 来 *lái* a 去 *qù* sloužících k vyjádření minulého a budoucího času a ze slova 龙脉 *lóngmài*, kterým se označuje terén připomínající draka. Tato konstrukce sloužila původně k popisu hor, ale dnes se využívá k vyjádření časové posloupnosti, příčin a následků apod.

4.8.7 Konstrukce mající lexikální a přenesený význam

Konstrukce mající lexikální a přenesený význam představují spojení dvou předcházejících kategorií. Do této skupiny jsem řadil pouze konstrukce s dvěma významy, z nichž alespoň jeden byl doslovný a druhý přenesený. I přesto, že se s těmito konstrukcemi pojí více významů, tak v naprosté většině případů je jeden z významů frekventovanější. S ohledem na tuto skutečnost by velkou část konstrukcí bylo možno přiřadit k jedné ze dvou předcházejících kategorií.

无可挑剔 *wú kě tiāo ti* 1. „perfektní; bez výhrad“, 2. „nemoci něco z něčeho vybrat“. 服务品质都无可挑剔。 „Není co vytknout kvalitě služeb.“ Tato konstrukce je složena ze slova 无可 *wú kě* „nemoci; nesmět“ a 挑剔 *tiāoti* „vybírat“. Častěji se tato konstrukce vyskytuje v prvním významu, kdy označuje něco perfektního.

知己知彼 *zhī jǐ zhī bǐ* 1. „znát sebe a své nepřátele“, 2. „všemu rozumět“, 3. „vzájemně si rozumět“. 教书教人，要了解学生，知己知彼。 „Při učení je nutné si navzájem rozumět se studenty.“ Tato konstrukce se skládá z prvků 知 *zhī* „vědět; znát“, 己 *jǐ* „sebe; sama“ a prvku 彼 *bǐ* označujícího „někoho jiného“.

精雕细琢 *jīng diāo xì zhuó* 1. „pracovat pečlivě“, 2. „pečlivě tesat“, 3. „dokonalý, krásný“. 他从未见过这样精雕细琢的可喜的艺术作品。 „Nikdy předtím neviděl takové dokonalé umělecké dílo.“ Konstrukce se skládá ze slov 精细 *jīngxì* „pečlivě“ a 雕琢 *diāozhuó* „tesat“. Nejčastěji se používá k označení něčeho kvalitně zpracovaného nebo dokonalého.

不折不扣 *bù zhé bù kòu* 1. „bez slevy“, 2. „bez rozdílů“. 无论是谁，都会不折不扣地按照这个方针办事。 „Bez ohledu na to, kdo to bude, tak budou všichni postupovat stejně.“ Tato konstrukce se skládá ze záporok 不 *bù* a slova 折扣 *zhékòu* „sleva“.

前前后后 *qián qián hòu hòu* 1. „od začátku do konce“. 2. „celý příběh; podrobnosti“
一件事情的前前后后。 „Všechny podrobnosti (něčeho).“ Konstrukce se skládá z prvků
vyjadřujících budoucnost 前 *qián* a minulost 后 *hòu*. Volně lze přeložit jako „vše co bude
a co bylo“.

4.9 Shrnutí výsledků

Ve své analýze jsem se zabíral třemi základními aspekty čtyřznakových konstrukcí. Mým cílem bylo popsat a analyzovat složení těchto konstrukcí jak z hlediska možných kombinací volných a pevných znaků, tak také z hlediska významu a funkce jednotlivých konstrukčních prvků.

V prvním kroku jsem se věnoval základnímu charakteristickému rysu čtyřznakových konstrukcí, kterým je kombinace volných a pevných znaků. Ve své práci jsem pracoval s osmi typy vazeb volných a pevných znaků, z nichž nejčastějším typem byly vazby typu ABAB a BABA, které lze označit za vazby dominantní. Čtyřznakové konstrukce jsou ve většině případů tvořeny kombinací dvou pevných a dvou volných znaků, ale je možno se setkat také s vazbami tvořenými z jednoho volného a tří pevných znaků. V mé analýze se vyskytly tři typy tříznakových pevných vazeb tvořící pouze 4 % všech analyzovaných víceznakových pevných vazeb.

V tomto prvním kroku analýzy mě také zajímalo, kolik z 385 víceznakových pevných vazeb, se kterými jsem pracoval ve své analýze, pochází z HSC a kolik z nich bylo nově doplněno při vlastní analýze. Na tomto srovnání lze také velmi dobře demonstrovat důležitost vlastní analýzy jazykových inventářů, protože pouze 66 % víceznakových vazeb, se kterými jsem pracoval, pochází z HSC, přičemž většinou se jedná o vazby typu ABAB a BABA. Největším přínosem vlastní analýzy bylo v tomto ohledu doplnění o víceznakové pevné vazby typu AABB a BBAA, kterých bylo dohromady přidáno 61, zatímco v HSC se jich vyskytovalo pouze 23. S ohledem na tyto dva typy vazeb představovalo zásadnější doplnění to o vazby typu BBAA. V HSC se vyskytovalo pouze 6 vazeb typu BBAA s průměrnou absolutní frekvencí výskytu jedné

vazby v korpusu 12 181 výsledků. Při sekundární analýze bylo doplněno 27 vazeb, přičemž jejich průměrná absolutní frekvence výskytu jedné vazby v korpusu byla 38 220.

Poté, co jsem shromáždil všechny víceznakové pevné vazby, jsem provedl analýzu všech čtyřznakových konstrukcí, které jsou těmito vazbami tvořeny. Vzhledem k tomu, že je pro analyzované víceznakové vazby charakteristické, že tvoří základ velkého množství čtyřznakových konstrukcí, jsem zjišťoval celkový počet konstrukcí, jež jsou tvořeny těmito vazbami. Cílem této dílčí části analýzy bylo zjistit míru ustálenosti jednotlivých víceznakových pevných vazeb. Zjistil jsem, že více než 60 % víceznakových vazeb tvoří základ alespoň patnácti čtyřznakových konstrukcí.

V druhé části analýzy jsem se zaměřil na složení víceznakových pevných vazeb, zejména pak vazeb ABAB a BABA, u kterých jsem zkoumal složení prvků tvořících pevnou vazbu. Tyto vazby mohou být tvořeny z prvků plnovýznamových, gramatických nebo z kombinace prvku plnovýznamového a gramatického. Jednotlivé prvky plní v konstrukcích různé funkce, a tak je možné na základě významu těchto prvků do jisté míry určit význam celé čtyřznakové konstrukce.

Největší část vazeb typu ABAB tvořily vazby složené pouze z plnovýznamových prvků, kterých bylo 66 %. Nejmenší část zaujímaly vazby složené z gramatického a plnovýznamového prvku. Z hlediska typového zařazení plnovýznamových prvků je zastoupení jednotlivých skupin poměrně rovnoměrné. U vazeb typu ABAB jsem narazil na pět základních typů plnovýznamových prvků: číslovky, prvky spadající do stejné významové oblasti, antonyma, prvky významově podobné nebo stejné a opakující se prvky. Typ prvku do značné míry ovlivňuje skutečnost, zda je konkrétní konstrukci možno chápat v přeneseném nebo lexikálním významu. U vazeb typu BABA byly z pohledu typového zařazení prvků nejvíce zastoupeny prvky spadající do stejné významové oblasti, antonyma a prvky významově podobné nebo stejné.

U této části analýzy jsem došel k závěru, že k uplatňování přeneseného významu dochází nejčastěji u vazeb typu ABAB a BABA, konkrétně pak u těch složených z plnovýznamového prvku. U vazeb obsahujících alespoň jeden gramatický prvek, kterým je většinou zápornka, se přenesený význam téměř nevyskytuje.

Při této analýze jsem narazil také na dvě specifika pevných vazeb. Prvním specifikem je výskyt stejné pevné vazby ve více typech konstrukcí, kdy se stejná pevná vazba vyskytuje například ve vazbách typu ABAB a BABA. Druhým specifikem

jsou čtyřznakové konstrukce složené ze dvou pevných vazeb. V seznamu všech čtyřznakových konstrukcí eviduji 163 konstrukcí složených ze dvou pevných vazeb.

V poslední části analýzy bylo cílem potvrdit hypotézu, že je význam velké části čtyřznakových konstrukcí odvoditelný z významu jednotlivých prvků tvořících konstrukci. Z tohoto důvodu jsem provedl sémantickou analýzu 270 nejfrekventovanějších konstrukcí, které z hlediska typů víceznakových pevných vazeb pokrývaly šest z osmi kombinací pevných a volných znaků.

Z analýzy těchto 270 konstrukcí jsem zjistil, že u 71 % konstrukcí dochází k uplatňování lexikálního významu, což znamená, že je význam odvoditelný z významu prvků tvořících danou konstrukci. U poloviny těchto konstrukcí je význam odvoditelný z významu jednotlivých prvků, u 27 % se na pozici volných znaků nachází rozdělené dvouslabičné slovo a 25 % konstrukcí je tvořeno ze dvou dvouslabičných slov.

U 23 % nejfrekventovanějších konstrukcí se uplatňuje symbolický význam, který není odvoditelný z významu jednotlivých lexikálních prvků a u 6 % konstrukcí se vyskytuje jak lexikální, tak symbolický význam, což znamená, že má daná konstrukce více významů.

5 ZÁVĚR

Ve své práci jsem se zabýval čínskými čtyřznakovými ustálenými konstrukcemi. Cílem práce bylo analyzovat tyto konstrukce z hlediska sémantického a strukturního, s hlavním důrazem kladeným na možné kombinace volných a pevných znaků a význam jednotlivých konstrukčních prvků. Čtyřznakové konstrukce jsem analyzoval ve třech krocích. V prvním kroku jsem analyzoval složení čtyřznakových konstrukcí, přičemž mě primárně zajímala pozice volných a pevných znaků v konstrukci. Následně jsem analyzoval jednotlivé víceznakové vazby z pohledu sémantického a funkčního významu. Tato analýza byla důležitá především z toho důvodu, protože pro pochopení čtyřznakových konstrukcí je velmi podstatné pochopit význam víceznakové vazby, od které se částečně odvíjí význam celé konstrukce. Jako poslední jsem analyzoval 270 nejfrekventovanějších čtyřznakových konstrukcí. Hlavním cílem této analýzy bylo hlubší porozumění čtyřznakovým konstrukcím a ověření hypotézy stanovené v úvodu.

Jelikož jsou čtyřznakové ustálené konstrukce na rozdíl od *chengyu* poměrně neprobádanou oblastí, mým prvním úkolem bylo provést rešerši existujících seznamů víceznakových pevných vazeb. Základ mé analýzy tvořil slovník HSC, který lze označit za jeden z mála, ne-li jediný slovník čínských čtyřznakových ustálených konstrukcí. Hlavním důvodem pro rešerši existujícího slovníku byla skutečnost, že slovník HSC je jediným slovníkem svého druhu a neexistovala možnost jeho porovnání s jinými zdroji, tím pádem jsem nevěděl, v jakém rozsahu tento slovník víceznakové pevné vazby reflektuje a zda například některé typy úplně neopomíjí.

Na základě analýzy jazykových inventářů jsem zjistil, že vazby pocházející z HSC tvoří pouze 66 % všech analyzovaných pevných vazeb. Největší počet nově dohledaných vazeb spadalo sice do kategorie vazeb typu AABB a BBAA, ale v rámci vlastní analýzy jsem narazil také na poměrně velké množství vazeb typu BABA. Z pohledu ustálenosti sekundárně dohledaných vazeb nelze tvrdit, že by se jednalo pouze o doplnění existujícího seznamu vazbami méně frekventovanými, protože velká část nově dohledaných pevných vazeb se pojila s více než 25 konstrukcemi.

Po vytvoření kompletního seznamu všech vazeb a s nimi se pojících konstrukcí jsem přikročil k analýze struktury jednotlivých víceznakových vazeb. Při analyzování čtyřznakových konstrukcí je určení pozice a významu víceznakové pevné vazby

podstatné. Z hlediska všech víceznakových pevných vazeb lze za dominantní kategorii označit vazby typu ABAB a BABA. Tyto typy vazeb jsou ze všech vazeb nejpočetněji zastoupeny. U těchto dvou typů vazeb dochází taktéž poměrně často k uplatňování přeneseného významu. Mezi další typy vazeb složených ze dvou pevných znaků patří vazby typu BAAB, AABB a BBAA. Zařazení některých vazeb tohoto typu mezi ustálené konstrukce může být částečně sporné, protože na rozdíl od vazeb typu ABAB a BABA umožňují velkou míru obměny na pozici volných znaků. Na velkou část těchto konstrukcí lze nahlížet jako na běžná spojení dvou a více slov, která lze řadit mezi ustálené konstrukce pouze v souvislosti s jejich vysokou frekvencí výskytu. Za jisté specifikum lze označit vazby složené ze tří pevných znaků a jednoho volného znaku, jako například vazby typu ABAA, které většinou plní pouze gramatickou funkci.

V další části jsem provedl podrobnou analýzu vazeb ABAB a BABA, u kterých jsem se zaměřil na prvky tvořící pevnou vazbu. Jednotlivé prvky mají v konstrukcích dva základní významy. Prvním je význam lexikální, kdy je význam celé konstrukce díky zachování původního lexikálního významu jednotlivých prvků snadno odvoditelný. Druhým je význam symbolický nebo přenesený, který není možno odvodit z významu jednotlivých prvků.

V poslední části analýzy jsem se pro ověření své hypotézy rozhodl analyzovat 270 nejfrekventovanějších konstrukcí vyskytujících se v mém korpusu. Při této analýze jsem zjistil, že pro pochopení velkého množství čtyřznakových konstrukcí s ustálenou strukturou stačí pochopit význam jejich jednotlivých prvků. Jen 21 % konstrukcí bylo nositelem pouze přeneseného nebo symbolického významu. Pro pochopení tohoto druhu konstrukcí je nezbytná jejich hlubší znalost.

Ve své práci jsem došel k závěru, že pro pochopení významu velké části čínských ustálených čtyřznakových konstrukcí stačí porozumět významu jednotlivých prvků, ze kterých jsou tvořeny. Dále jsem dospěl k závěru, že u pevných vazeb, ke kterým se váže velké množství čtyřznakových konstrukcí, je do jisté míry možné paušalizovat jejich význam a funkci uvnitř čtyřznakové konstrukce. Pozice a druh pevné vazby často také rozhoduje o tom, zda se u dané čtyřznakové konstrukce uplatňuje přenesený nebo lexikální význam. Vzhledem k tomu, že je význam více než 70 % nejfrekventovanějších konstrukcí odvoditelný z významu prvků tvořících tyto konstrukce, se má hypotéza stanovená v úvodu potvrdila.

Resumé

The aim of this thesis is to analyze Chinese four-character idioms with set structure, which are composed of combination of fixed and changeable characters. Term fixed characters refers to multi-character set phrases, which stands in four characters structures together with changeable characters. For purpose of my thesis I decided to make list of multi-character set phrases based on HSC dictionary and on my own analysis of other dictionaries. Based on this list, I looked up all four-character structures containing multi-character set phrases from the list. In analysis I mainly focused on analysis of multi-character set phrases and on semantic analysis of 270 most frequented four-character structures.

Key words: analysis, *chengyu*, Chinese, four-character structures, idiom, corpora, *siziyu*

Seznam literatury

Cowie, Anthony Paul. 1998. *Phraseology: Theory, Analysis, and Applications*. New York: Oxford University Press, 1998. 9780198294252.

Čermák, František. 2002. *Frazém a idiom*. Encyklopedický slovník češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. 807106484X.

Čermák, František. 2007. *Frazeologie a idiomatika česká a obecná: Czech and general phraseology*. Praha: Karolinum, 2007. 9788024613710.

Čermák, František. 2011. *Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky*. Vyd. 4., V Karolinu 2., dopl. Praha: Karolinum, 2011. 9788024619460.

Čermák, František. 2010. *Lexikon a sémantika*. Praha: Lidové noviny, 2010. 978-80-7422-020-3.

Fellbaum, Christiane. 2016. *The Treatment of Multi-word Units in Lexicography*. [autor knihy] Philip Durkin. *The Oxford Handbook of Lexicography*. Oxford: Oxford University Press, 2016. 9781315675541.

Feng, Shengli. 2017. *Sizi geyan (Four Character Maxims)*. *Encyclopedia of Chinese language and linguistics*. Boston: Brill, 2017. 9789004262249.

Ge, Benyi. 2018. *Modern Chinese Lexicology*. Londýn: Taylor & Francis, 2018. 9781138576612.

Chengyu da cidian. 2004. *Chengyu da cidian* 《成语大词典》 [Velký slovník *chengyu*]. Peking: *Shangwu yinshuguan*, 2004. 7801033868.

Jiang, Dewu. 1999. *Hanyu sizige cidian* 《汉语四字格词典》 [Slovník čínských čtyřznakových spojení]. Peking: *Beijing yuyan wenhua daxue chubanshe*, 1999. 756190783.

Jiang, Yunxiang. 2009. *Hanyu chengyu yu yingyu idiom de duibi yanjiu* 《汉语成语与英语 idiom 的对比研究》 [Porovnání čínských *chengyu* a anglických idiomů]. *Journal of Mudanjiang Normal University*. 2009, 6.

- Jiao, Liwei. 2015.** Chinese Idioms. [autor knihy] Sin-wai Chan. The Routledge Encyclopedia of the Chinese Language. New York: Routledge, 2015. 9781315675541.
- Jin, Shaozhi. 1988.** *Xiandai hanyu cihui gailun* 《现代汉语词汇概论》 [Úvod do slovní zásoby současné čínštiny]. Peking: Sinolingua, 1988. 9787800520501.
- Kilgarriff, Adam, a další. 2014.** The Sketch Engine: ten years on. *Lexicography*, 1: 7-36. 2014. Dostupné z: <http://www.sketchengine.eu>
- Liu, Jianzi. 2017.** *Hanyu sizige de goushi gongneng yanjiu* 《汉语四字格的构式功能研究》 [Analýza struktury a vlastností čínských čtyřznakových konstrukcí]. Heilongjiang: Heilongjiang University, 2017.
- Mo, Pengling. 2003.** *Sizige yu chengyu xiuci* 《"四字格"与成语修辞》 [Čtyřznakové konstrukce a *chengyu*]. *Journal of Changzhou Institute of Technology*. 2003, Sv. 16, 3.
- Rosner, Erhard. 2017.** *Chengyu* (Idiomatic Expressions). [autor knihy] Rint Sybesma. *Encyclopedia of Chinese Language and Linguistics*. Boston: Brill, 2017. 9789004262249.
- Weisser, Martin. 2016.** *Practical corpus linguistics: an introduction to corpus-based language analysis*. Malden: MA: Wiley Blackwell, 2016. 9781118831878.
- Xiandai hanyu cidian. 2016.** *Xiandai hanyu cidian (di 7 ban)* 《现代汉语词典(第7版)》 [Slovník moderní čínštiny - 7. vydání]. Peking: *Shangwu yinshuguan*, 2016. 9787100124508.
- Xun, Endong, a další. 2016.** *Da shuju Beijingxia BCC yuliaoku de yanzhi* 《大数据背景下 BCC 语料库的研制》. Peking: *Beijing yuyuan daxue*, 2016. Dostupné z: <http://bcc.blcu.edu.cn>
- Zhang, Weiguo. 1989.** *Siziyuxing jiqi yingyong* 《四字语型及其应用》 [Čtyřznakové konstrukce a jejich použití]. Peking: *Beijingshi xinhua shudian faxing*, 1989. 504700916.
- Zhou, Zumo. 1988.** *Chengyu. Zhongguo da baikequanshu - yuyan wenzi* 《中国大百科全书-语言文字》 [Velká čínská encyklopedie - lingvistika]. Peking: *Zhongguo da baikequanshu shubanshe*, 1988. 9787500001942.

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Seznam víceznakových pevných vazeb
Příloha č. 2 Seznam nejfrekventovanějších čtyřznakových konstrukcí

Přílohy

Příloha č. 1 Seznam víceznakových pevných vazeb⁵⁶

	Vazba	Typ vazby	Konstrukce ⁵⁷
1.	引以为...	AAAB	25
2.	一无所...	AAAB	23
3.	不以为...	AAAB	11
4.	越来越...	AAAB	7
5.	自以为...	AAAB	5
6.	万事...	AABB	25
7.	不分...	AABB	25
8.	不知...	AABB	25
9.	令人...	AABB	25
10.	四海...	AABB	25
11.	生死...	AABB	25
12.	目不...	AABB	25
13.	不胜...	AABB	25
14.	不可...	AABB	25
15.	不堪...	AABB	25
16.	不容...	AABB	25
17.	不足...	AABB	25
18.	大有...	AABB	25
19.	无可...	AABB	25
20.	无所...	AABB	25
21.	毫无...	AABB	25
22.	风雨...	AABB	25
23.	人心...	AABB	23
24.	百般...	AABB	23

25.	满目...	AABB	21
26.	进退...	AABB	21
27.	无关...	AABB	17
28.	毫不...	AABB	17
29.	非同...	AABB	16
30.	满腹...	AABB	14
31.	言不...	AABB	14
32.	一语...	AABB	13
33.	不识...	AABB	12
34.	自相...	AABB	12
35.	众口...	AABB	11
36.	小心...	AABB	11
37.	束手...	AABB	11
38.	逍遥...	AABB	11
39.	慷慨...	AABB	10
40.	胆大...	AABB	10
41.	出人...	AABB	8
42.	目无...	AABB	8
43.	秋风...	AABB	8
44.	付诸...	AABB	7
45.	泰山...	AABB	7
46.	不无...	AABB	7
47.	有所...	AABB	7
48.	一见...	AABB	6
49.	与世...	AABB	6

⁵⁶ Tučně jsou v seznamu zvýrazněny vazby, které byly doplněny v rámci vlastní analýzy.

⁵⁷ Počet čtyřznakových konstrukcí pojících se s danou víceznakovou pevnou vazbou.

50.	杀人...	AABB	6
51.	鸡犬...	AABB	6
52.	自我...	AABB	6
53.	是非...	AABB	5
54.	洋洋...	AABB	5
55.	郁郁...	AABB	5
56.	闭门...	AABB	5
57.	非...不可	ABAA	6
58.	何...之有	ABAA	5
59.	不...人...	ABAB	25
60.	千...一...	ABAB	25
61.	坚...不...	ABAB	25
62.	天...之...	ABAB	25
63.	引...入...	ABAB	25
64.	小...小...	ABAB	25
65.	无...不...	ABAB	25
66.	真...实...	ABAB	25
67.	自...自...	ABAB	25
68.	云...雾...	ABAB	25
69.	内...外...	ABAB	25
70.	又...又...	ABAB	25
71.	日...月...	ABAB	25
72.	百...不...	ABAB	25
73.	百...千...	ABAB	25
74.	相...相...	ABAB	25
75.	越...越...	ABAB	25
76.	随...随...	ABAB	25
77.	非...非...	ABAB	25
78.	一...一...	ABAB	25
79.	一...三...	ABAB	25

80.	一...不...	ABAB	25
81.	一...之...	ABAB	25
82.	一...二...	ABAB	25
83.	一...千...	ABAB	25
84.	一...无...	ABAB	25
85.	一...而...	ABAB	25
86.	七...八...	ABAB	25
87.	万...千...	ABAB	25
88.	上...下...	ABAB	25
89.	不...一...	ABAB	25
90.	不...不...	ABAB	25
91.	不...之...	ABAB	25
92.	不...其...	ABAB	25
93.	不...而...	ABAB	25
94.	不...自...	ABAB	25
95.	东...西...	ABAB	25
96.	以...为...	ABAB	25
97.	似...非...	ABAB	25
98.	先...后...	ABAB	25
99.	冰...雪...	ABAB	25
100.	前...后...	ABAB	25
101.	化...为...	ABAB	25
102.	千...万...	ABAB	25
103.	半...不...	ABAB	25
104.	半...半...	ABAB	25
105.	南...北...	ABAB	25
106.	反...为...	ABAB	25
107.	可...可...	ABAB	25
108.	各...其...	ABAB	25
109.	四...八...	ABAB	25

110.	多...多...	ABAB	25
111.	大...不...	ABAB	25
112.	大...其...	ABAB	25
113.	大...大...	ABAB	25
114.	大...小...	ABAB	25
115.	大...特...	ABAB	25
116.	天...地...	ABAB	25
117.	奇...异...	ABAB	25
118.	如...如...	ABAB	25
119.	山...水...	ABAB	25
120.	左...右...	ABAB	25
121.	心...神...	ABAB	25
122.	忽...忽...	ABAB	25
123.	或...或...	ABAB	25
124.	无...之...	ABAB	25
125.	无...可...	ABAB	25
126.	无...无...	ABAB	25
127.	明...暗...	ABAB	25
128.	春...秋...	ABAB	25
129.	有...可...	ABAB	25
130.	有...无...	ABAB	25
131.	有...有...	ABAB	25
132.	朝...暮...	ABAB	25
133.	男...女...	ABAB	25
134.	百...百...	ABAB	25
135.	缺...少...	ABAB	25
136.	连...带...	ABAB	25
137.	金...玉...	ABAB	25
138.	非...即...	ABAB	25
139.	风...雨...	ABAB	25

140.	龙...凤...	ABAB	25
141.	五...六...	ABAB	24
142.	心...气...	ABAB	24
143.	敢...敢...	ABAB	23
144.	红...绿...	ABAB	23
145.	龙...虎...	ABAB	23
146.	成...成...	ABAB	22
147.	高...远...	ABAB	21
148.	心...意...	ABAB	21
149.	一...半...	ABAB	20
150.	互...互...	ABAB	20
151.	从...到...	ABAB	20
152.	时...时...	ABAB	20
153.	一...百...	ABAB	19
154.	如...似...	ABAB	19
155.	有...必...	ABAB	19
156.	朝...夕...	ABAB	18
157.	文...武...	ABAB	18
158.	神...鬼...	ABAB	18
159.	风...浪...	ABAB	18
160.	三...五...	ABAB	17
161.	三...六...	ABAB	17
162.	大...一...	ABAB	16
163.	没...没...	ABAB	16
164.	知...知...	ABAB	15
165.	孤...寡...	ABAB	15
166.	愈...愈...	ABAB	15
167.	此...彼...	ABAB	15
168.	精...细...	ABAB	15
169.	转...为...	ABAB	15

170.	各...所...	ABAB	14
171.	胡...乱...	ABAB	14
172.	出...入...	ABAB	13
173.	口...舌...	ABAB	13
174.	各...各...	ABAB	13
175.	风...日...	ABAB	13
176.	高...大...	ABAB	13
177.	贪...无...	ABAB	12
178.	三...四...	ABAB	12
179.	千...百...	ABAB	12
180.	山...海...	ABAB	12
181.	三...两...	ABAB	11
182.	国...民...	ABAB	11
183.	多...善...	ABAB	11
184.	由...而...	ABAB	11
185.	若...若...	ABAB	11
186.	说...道...	ABAB	11
187.	来...去...	ABAB	10
188.	花...月...	ABAB	10
189.	心...手...	ABAB	10
190.	飞...走...	ABAB	10
191.	出...不...	ABAB	9
192.	屡...不...	ABAB	9
193.	似...似...	ABAB	9
194.	断...残...	ABAB	9
195.	死...活...	ABAB	9
196.	独...独...	ABAB	9
197.	鬼...神...	ABAB	9
198.	坐...不...	ABAB	8
199.	平...无...	ABAB	8

200.	人...马...	ABAB	8
201.	车...马...	ABAB	8
202.	地...人...	ABAB	7
203.	眼...手...	ABAB	7
204.	乱...乱...	ABAB	7
205.	争...夺...	ABAB	7
206.	披...戴...	ABAB	7
207.	眉...眼...	ABAB	7
208.	能...善...	ABAB	7
209.	街...巷...	ABAB	7
210.	一...就...	ABAB	6
211.	以...代...	ABAB	6
212.	含...带...	ABAB	6
213.	头...脑...	ABAB	6
214.	改...换...	ABAB	6
215.	粗...大...	ABAB	6
216.	耳...目...	ABAB	6
217.	能...能...	ABAB	6
218.	以...相...	ABAB	5
219.	好...好...	ABAB	5
220.	残...剩...	ABAB	5
221.	翻...倒...	ABAB	5
222.	避...就...	ABAB	5
223.	鸡...狗...	ABAB	5
224.	...目而视	BAAA	5
225.	...中有...	BAAB	25
226.	...上加...	BAAB	25
227.	...不可...	BAAB	25
228.	...不胜...	BAAB	25
229.	...中带...	BAAB	25

230.	...而不...	BAAB	25
231.	...而无...	BAAB	25
232.	...乎其...	BAAB	21
233.	...不择...	BAAB	19
234.	...己...人	BABA	25
235.	...不...心	BABA	25
236.	...小...大	BABA	25
237.	...强...弱	BABA	25
238.	...心...力	BABA	25
239.	...本...源	BABA	25
240.	...心...肺	BABA	25
241.	...三...四	BABA	25
242.	...上...下	BABA	25
243.	...东...西	BABA	25
244.	...前...后	BABA	25
245.	...南...北	BABA	25
246.	...古...今	BABA	25
247.	...声...气	BABA	25
248.	...多...少	BABA	25
249.	...天...地	BABA	25
250.	...头...尾	BABA	25
251.	...头...脑	BABA	25
252.	...山...水	BABA	25
253.	...山...海	BABA	25
254.	...心...意	BABA	25
255.	...手...脚	BABA	25
256.	...朋...友	BABA	25
257.	...来...去	BABA	25
258.	...来...往	BABA	25
259.	...歌...舞	BABA	25

260.	...生...死	BABA	25
261.	...男...女	BABA	25
262.	...而...之	BABA	25
263.	...衣...食	BABA	25
264.	...言...语	BABA	25
265.	...金...银	BABA	25
266.	...长...短	BABA	25
267.	...风...雨	BABA	25
268.	...魂...魄	BABA	25
269.	...此...彼	BABA	24
270.	...天...日	BABA	24
271.	...情...意	BABA	24
272.	...死...生	BABA	22
273.	...国...民	BABA	22
274.	...始...终	BABA	22
275.	...贤...能	BABA	21
276.	...金...玉	BABA	21
277.	...风...月	BABA	21
278.	...旧...新	BABA	21
279.	...枝...叶	BABA	21
280.	...眉...眼	BABA	21
281.	...山...岭	BABA	20
282.	...身...法	BABA	20
283.	...街...巷	BABA	20
284.	...里...气	BABA	20
285.	...言...行	BABA	19
286.	...模...样	BABA	19
287.	...一...二	BABA	18
288.	...根...底	BABA	18
289.	...门...户	BABA	18

290.	...七...八	BABA	17
291.	...嘴...舌	BABA	17
292.	...心...胆	BABA	17
293.	...思...想	BABA	17
294.	...是...非	BABA	17
295.	...一...百	BABA	16
296.	...人...事	BABA	16
297.	...天...命	BABA	16
298.	...家...口	BABA	16
299.	...情...理	BABA	16
300.	...风...浪	BABA	16
301.	...尽...绝	BABA	15
302.	...花...月	BABA	15
303.	...子...孙	BABA	15
304.	...红...绿	BABA	15
305.	...心...骨	BABA	14
306.	...公...私	BABA	14
307.	...不...己	BABA	13
308.	...牛...马	BABA	13
309.	...短...长	BABA	13
310.	...雨...风	BABA	13
311.	...头...足	BABA	12
312.	...斤...两	BABA	12
313.	...往...来	BABA	11
314.	...景...情	BABA	11
315.	...若...星	BABA	11
316.	...儿...女	BABA	11
317.	...死...活	BABA	11
318.	...牙...齿	BABA	11
319.	...神...鬼	BABA	11

320.	...容...貌	BABA	10
321.	...云...雾	BABA	10
322.	...头...脸	BABA	10
323.	...头...面	BABA	10
324.	...家...户	BABA	10
325.	...口...声	BABA	9
326.	...大...深	BABA	9
327.	...心...志	BABA	9
328.	...言...色	BABA	9
329.	...兵...将	BABA	9
330.	...行...步	BABA	8
331.	...仇...恨	BABA	8
332.	...眉...目	BABA	8
333.	...腔...调	BABA	8
334.	...柳...花	BABA	7
335.	...情...义	BABA	7
336.	...龙...凤	BABA	7
337.	...龙...虎	BABA	7
338.	...入...出	BABA	7
339.	...新...异	BABA	6
340.	...目...心	BABA	6
341.	...贤...士	BABA	6
342.	...邪...正	BABA	6
343.	...里...一	BABA	6
344.	...皮...脸	BABA	6
345.	...肠...肚	BABA	6
346.	...开...面	BABA	5
347.	...心...测	BABA	5
348.	...故...新	BABA	5
349.	...身...国	BABA	5

350.	...灾...祸	BABA	5
351.	...针...线	BABA	5
352.	...不动	BBAA	25
353.	...不安	BBAA	25
354.	...不定	BBAA	25
355.	...之交	BBAA	25
356.	...如山	BBAA	25
357.	...无穷	BBAA	25
358.	...而出	BBAA	25
359.	...而行	BBAA	25
360.	...千里	BBAA	23
361.	...而上	BBAA	23
362.	...不羈	BBAA	17
363.	...天下	BBAA	17
364.	...不堪	BBAA	17
365.	...不前	BBAA	16
366.	...有余	BBAA	15
367.	...世界	BBAA	14

368.	...不决	BBAA	13
369.	...可掬	BBAA	12
370.	...人心	BBAA	10
371.	...如此	BBAA	10
372.	...无情	BBAA	10
373.	...自如	BBAA	10
374.	...大雨	BBAA	8
375.	...如水	BBAA	8
376.	...其词	BBAA	7
377.	...泰山	BBAA	7
378.	...而泣	BBAA	7
379.	...十足	BBAA	7
380.	...失措	BBAA	6
381.	...如洗	BBAA	6
382.	...相传	BBAA	6
383.	...百出	BBAA	6
384.	...难逃	BBAA	5
385.	...交错	BBAA	5

Příloha č. 2 Seznam nejfrekventovanějších konstrukcí

Pořadí	Typ vazby	Vazba	Konstrukce	Význam
1.	ABAB	各...各...	各种各样	každý
2.	BAAB	...不可...	必不可少	nepostradatelný
3.	ABAB	以...为...	以人为本	orientovaný na lidi, v zájmu ostatních
4.	BBAA	...而出	脱颖而出	vyčnívat nad ostatními
5.	ABAB	不...不...	不知不觉	neúmyslně, nevědomě
6.	AABB	不可...	不可思议	nepředstavitelný
7.	BABA	...一...二	独一无二	unikátní
8.	AABB	不可...	不可或缺	nepostradatelný
9.	AABB	小心...	小心翼翼	velmi opatrně, obezřetně
10.	AABB	毫无...	毫无疑问	bez debat, naprosto
11.	ABAB	各...各...	各式各样	rozličný, různý
12.	ABAB	无...不...	无处不在	být všude
13.	BABA	...多...少	或多或少	více méně
14.	ABAB	如...如...	如火如荼	1. jako divoký požár, 2. nepolapitelný
15.	BABA	...心...意	全心全意	srdečně, celým svým srdcem
16.	ABAB	坚...不...	坚定不移	neochvějný
17.	BABA	...模...样	一模一样	jeden jako druhý, naprosto stejný
18.	AABB	不容...	不容忽视	nemoci přehlížet
19.	ABAB	不...而...	不言而喻	naprosto evidentní, bez debat
20.	ABAB	千...百...	千方百计	jakýmkoliv možným způsobem
21.	BABA	...入...出	深入浅出	zjednodušit, vysvětlit složitější za pomoci jednoduššího
22.	AABB	不可...	不可避免	nevyhnutelný
23.	BBAA	...人心	深入人心	srozumitelný
24.	BABA	...新...异	日新月异	rychle se měnící, proměnlivý
25.	BAAB	...不可...	密不可分	neoddělitelný
26.	BABA	...而...之	久而久之	po nějaký čas

27.	ABAB	不...自...	不由自主	nedobrovolně, mimoděk
28.	AABB	不可...	不可缺少	nepostradatelný
29.	AABB	不知..	不知所措	nevědět si rady
30.	BABA	...心...力	齐心协力	společně pracovat, pracovat jako jeden člověk
31.	BABA	...街...巷	大街小巷	všude
32.	ABAB	一...之...	一席之地	místo (správné)
33.	ABAB	不...不...	不折不扣	1. úplně, kompletně, 2. bez slevy
34.	ABAB	不...而...	不约而同	udělat náhodně ve stejnou chvíli
35.	ABAB	愈...愈...	愈演愈烈	horší a horší
36.	BABA	...而...之	取而代之	nahradit (něco)
37.	ABAB	四...八...	四面八方	všude
38.	BABA	...小...大	从小到大	1. od mládí do dospělosti, 2. od malého k velkému
39.	ABAB	不...之...	不足之处	nedostatky (někoho, něčeho)
40.	BABA	...朋...友	亲朋好友	přátelé a rodina
41.	ABAB	相...相...	相辅相成	postupně udělat
42.	AABB	无可...	无可奈何	nemít řešení, bezvýchodný
43.	BABA	...而...之	总而言之	ve stručnosti
44.	AABB	不可...	不可忽视	nemoci být ignorovaný
45.	ABAB	一...一...	一举一动	každý pohyb
46.	ABAB	此...彼...	此起彼伏	1. nahoru a dolů, růst a padat 2. stále dokola
47.	BABA	...天...地	铺天盖地	všudypřítomný
48.	ABAB	大...一...	大吃一惊	překvapený
49.	BABA	...天...地	翻天覆地	v naprostém zmatku
50.	ABAB	五...六...	五颜六色	pestrobarevný
51.	ABAB	不...而...	不得而知	neznámý
52.	ABAB	一...一...	一点一点	postupně, jeden po druhém
53.	BABA	...家...户	千家万户	každá rodina
54.	BABA	...上...下	自上而下	seshora dolů
55.	AABB	不可...	不可多得	neobyčejný, výjimečný

56.	ABAB	多...多...	多种多样	různý
57.	ABAB	屡...不...	屡见不鲜	nic neobvyklého
58.	AABB	出人....	出人意料	překvapující, nečekaný
59.	AAAB	不以为...	不以为然	nepovažovat za správné
60.	ABAB	一...不...	一丝不苟	pečlivý, přesně podle pravidel
61.	AABB	无可...	无可厚非	nemoci být kritizovaný
62.	ABAB	各...各...	各行各业	všechny profese
63.	BABA	...根...底	归根结底	nakonec
64.	ABAB	不...人...	不为人知	tajný, neznámý
65.	AAAB	一无所...	一无所知	nic nevědět, naprosto neznalý
66.	BAAB	...上加...	雪上加霜	jedna katastrofa za druhou
67.	BAAB	...不胜...	数不胜数	nesčetný, nespočítatelný
68.	BBAA	...不动	一动不动	nehybný
69.	ABAB	心...神...	心旷神怡	klidný, bezstarostný
70.	ABAB	真...实...	真抓实干	chopit se práce
71.	ABAB	多...多...	多姿多彩	rozličný, různý
72.	BAAB	...而不...	视而不见	ignorovat, nevěnovat pozornost
73.	BBAA	...如此	不仅如此	kdepak
74.	ABAB	不...之...	不正之风	špatný návyk
75.	ABAB	一...而...	一般而言	obecně řečeno
76.	BABA	...目...心	触目惊心	šokující
77.	ABAB	千...万...	千千万万	tisíce a tisíce, obrovský počet
78.	ABAB	无...无...	无时无刻	neustále, nepřetržitě
79.	ABAB	无...不...	无微不至	1. pečlivě, 2. jakýmkoliv způsobem
80.	AABB	不可...	不可抗力	nevyhnutelný, vůle boží
81.	ABAB	大...小...	大同小异	téměř stejný
82.	ABAB	各...其...	各司其职	každý dělá, co umí
83.	BABA	...山...海	人山人海	davy lidí
84.	BAAB	...不可...	功不可没	něčí přispění nemůže zůstat bez povšimnutí
85.	BABA	...心...力	凝心聚力	nabrat sílu

86.	BABA	...不...心	力不从心	nebýt tak schopný, jak by si člověk přál člověk
87.	BBAA	...有余	游刃有余	být zručný
88.	ABAB	引...入...	引人入胜	fascinující
89.	ABAB	若...若...	若隐若现	nejasný
90.	ABAB	千...一...	千篇一律	stereotypní
91.	BABA	...心...力	尽心尽力	snažit se ze všech sil
92.	BAAB	...不胜...	美不胜收	překrásný
93.	BABA	...旧...新	以旧换新	vyměnit staré za nové
94.	BABA	...天...地	惊天动地	šokující
95.	BABA	...始...终	自始至终	od začátku do konce
96.	BABA	...头...尾	从头到尾	celý
97.	ABAB	一...而...	一蹴而就	lehce zvládnout
98.	ABAB	四...八...	四通八达	ze všech stran, všude okolo
99.	ABAB	可...可...	可圈可点	pozoruhodný, mimořádný
100.	BBAA	...而出	挺身而出	statečně vykročit kupředu
101.	ABAB	无...无...	无忧无虑	bez starostí
102.	BBAA	...无穷	回味无穷	1. zanechávající chuť, 2. nezapomenutelný
103.	ABAB	不...而...	不谋而合	souhlasit bez předchozí porady
104.	AABB	不堪...	不堪设想	nepředstavitelný
105.	BBAA	...而行	量力而行	dělat to, čeho je člověk schopný
106.	BABA	...心...意	一心一意	soustředit se
107.	BABA	...牙...齿	咬牙切齿	1. skřípat zuby, 2. být naštvaný
108.	BABA	...长...短	取长补短	učit se od druhých
109.	AAAB	一无所...	一无所有	nic nemít
110.	BBAA	...而上	自下而上	zespoda nahoru
111.	ABAB	不...其...	不厌其烦	snášet velké nesnáze
112.	AABB	束手..	束手无策	nevědět si rady
113.	ABAB	不...其...	不计其数	nespočítatelný
114.	ABAB	不...一...	不顾一切	bezohledný

115.	ABAB	千...万...	千变万化	stále se měnící
116.	BABA	...多...少	多多少少	více méně
117.	BABA	...言...语	自言自语	mluvit si pro sebe, myslet nahlas
118.	BBAA	...不决	犹豫不决	váhat, být nerozhodný
119.	BBAA	...而上	迎难而上	čelit těžkostem
120.	ABAB	无...无...	无怨无悔	nelitovat
121.	BAAB	...乎其...	微乎其微	velmi málo, velmi malý
122.	ABAB	不...之...	不败之地	nepřemožitelná pozice
123.	AABB	郁郁..	郁郁葱葱	1. zelenající se, 2. bujný porost
124.	ABAB	一...无...	一望无际	1. nekonečný, 2. jak jen je možno dohlédnout
125.	ABAB	大...其...	大行其道	velmi populární
126.	BABA	...开...面	别开生面	začít něco nového, vydat se novou cestou
127.	ABAB	大...大...	大起大落	značně kolísat
128.	AABB	无所...	无所适从	nevědět si rady, nevědět kudy kam
129.	BAAB	...不可...	遥不可及	nedosažitelný
130.	BBAA	...而出	脱口而出	vyhrknout
131.	BABA	...一...二	数一数二	být jeden z nejlepších
132.	ABAB	从...到...	从无到有	od ničeho k něčemu
133.	ABAB	千...百...	千姿百态	v různých pózách
134.	ABAB	无...无...	无穷无尽	nekonečný
135.	ABAB	有...有...	有声有色	živý, oslnivý
136.	AABB	目不..	目不暇接	potěšení pro oči
137.	ABAB	日...月...	日积月累	shromažďovat po dlouhý čas
138.	AABB	不足...	不足为奇	nepřekvapující
139.	ABAB	来...去...	来龙去脉	příčiny a následky, sled událostí
140.	BAAB	...中有...	心中有数	vědět o co jde
141.	ABAB	随...随...	随时随地	kdykoliv a kdekoliv
142.	ABAB	无...不...	无所不能	všemohoucí
143.	ABAB	一...二...	一清二楚	naprosto jasný

144.	ABAB	山...水...	山清水秀	1. zelené hory a čistá voda, 2. okouzlující scenerie
145.	BABA	...言...行	一言一行	mluvení a chování
146.	ABAB	无...无...	无影无踪	beze stopy
147.	BABA	...而...之	简而言之	v kostce, stručně řečeno
148.	ABAB	一...一...	一朝一夕	1. za krátký čas, 2. přes noc
149.	AABB	大有...	大有可为	1. stát za to, 2. mít dobré vyhlídky do budoucna
150.	BBAA	...不前	停滞不前	stagnující
151.	AABB	不可...	不可估量	neodhadnutelný
152.	AABB	无所...	无所事事	nemít co na práci
153.	BABA	...长...短	扬长避短	snažit se ukazovat své silné stránky a skrývat ty slabé
154.	BABA	...思...想	胡思乱想	fantazírovat, popustit uzdu fantazii
155.	BAAB	...而不...	锲而不舍	být vytrvalý
156.	ABAB	千...万...	千差万别	různý
157.	ABAB	精...细...	精雕细琢	pracovat pečlivě
158.	BABA	...不...心	漫不经心	lehkomyšlný, lehkovážný
159.	ABAB	天...之...	天壤之别	jako nebe a zem
160.	BABA	...往...来	古往今来	ode dávná
161.	ABAB	无...无...	无声无息	klidný, mlčící
162.	ABAB	无...无...	无缘无故	bez důvodu
163.	AABB	无关...	无关紧要	nepatrný, nevýznamný
164.	BAAB	...不胜...	防不胜防	nebýt schopný se bránit
165.	AABB	不可...	不可否认	nepopíratelný
166.	ABAB	不...一...	不屑一顾	ignorovat
167.	AABB	令人..	令人满意	uspokojivý
168.	ABAB	知...知...	知己知彼	1. znát sebe a své nepřátele, 2. rozumět všemu
169.	BABA	...上...下	从上到下	svrchu dolů
170.	ABAB	千...万...	千丝万缕	propojený, provázaný
171.	BABA	...心...胆	提心吊胆	mít srdce v ústech, být velmi vystrašený

172.	BABA	...古...今	从古至今	od dávných časů
173.	ABAB	没...没...	没完没了	bez konce, nepřetržitě
174.	AABB	不胜...	不胜枚举	početný
175.	ABAB	大...不...	大可不必	zbytečný
176.	ABAB	一...不...	一言不发	neříct ani slovo
177.	ABAB	心...意...	心满意足	být spokojený
178.	AABB	万事..	万事如意	jako po másle
179.	ABAB	一...之...	一技之长	být zdatný (v určité oblasti)
180.	ABAB	一...无...	一览无余	postřehnout vše jedním pohledem
181.	AABB	无可...	无可挑剔	perfektní
182.	ABAB	心...气...	心平气和	vyrovnaný
183.	AABB	无可...	无可比拟	nesrovnatelný
184.	AABB	不堪...	不堪重负	nesnesitelný, zdrcující
185.	BABA	...情...理	合情合理	férový a rozumný
186.	ABAB	鬼...神...	鬼斧神工	velmi zručný
187.	ABAB	可...可...	可有可无	postradatelný, nepotřebný
188.	ABAB	千...万...	千辛万苦	s problémy, s potížemi
189.	ABAB	有...可...	有利可图	profitabilní, výnosný
190.	ABAB	高...远...	高瞻远瞩	být prozíravý
191.	BAAB	...不可...	势不可挡	neodolatelný
192.	ABAB	不...之...	不解之缘	neoddělitelný
193.	BABA	...上...下	上上下下	1. všichni, 2. nahoře a dole
194.	ABAB	不...不...	不温不火	nijaký
195.	BABA	...来...往	人来人往	dav lidí
196.	ABAB	争...夺...	争分夺秒	využít čas naplno
197.	AABB	大有...	大有人在	spousta lidí
198.	BABA	...口...声	异口同声	jednohlasně
199.	AABB	不可...	不可开交	zoufale
200.	ABAB	无...无...	无拘无束	nespoutaný
201.	ABAB	精...细...	精打细算	pečlivě plánovat

202.	ABAB	一...三...	一波三折	komplikovaný
203.	ABAB	车...马...	车水马龙	rušné místo
204.	BABA	...山...水	依山傍水	v blízkosti hor a řeky
205.	BABA	...家...户	挨家挨户	chodit od domu k domu
206.	ABAB	千...百...	千奇百怪	divný
207.	BBAA	...不安	忐忑不安	neklidný, netrpělivý
208.	ABAB	一...之...	一臂之力	pomocná ruka
209.	BABA	...歌...舞	载歌载舞	bouřlivé oslavy
210.	AABB	不可...	不可收拾	nezvládnutelný
211.	AABB	不可...	不可抗拒	neúprosný
212.	BABA	...前...后	前前后后	1. od začátku do konce, 2. celý příběh
213.	ABAB	无...可...	无话可说	nemít co říct
214.	ABAB	天...地...	天经地义	správný
215.	ABAB	无...可...	无家可归	bez domova
216.	ABAB	不...人...	不尽人意	neuspokojivý
217.	BBAA	...失措	惊慌失措	ze strachu ztratit hlavu
218.	BABA	...心...志	专心致志	soustředit se
219.	BABA	...身...法	现身说法	mluvit z vlastní zkušenosti
220.	BABA	...死...生	起死回生	oživit
221.	ABAB	不...不...	不紧不慢	klidný
222.	BAAB	...上加...	难上加难	ještě složitější
223.	ABAB	大...特...	大错特错	velká chyba
224.	ABAB	天...地...	天长地久	nekonečný
225.	ABAB	不...一...	不堪一击	nevydržet ani jednu ránu
226.	AABB	不可...	不可磨灭	nesmazatelný
227.	BABA	...心...肺	撕心裂肺	srdcervoucí
228.	ABAB	各...其...	各负其责	každý dělá, co umí
229.	BABA	...灾...祸	幸灾乐祸	libovat si v neštěstí (jiných)
230.	ABAB	不...一...	不拘一格	nesoustředit se na jednu věc
231.	ABAB	不...不...	不屈不挠	neoblomný

232.	BABA	...上...下	承上启下	propojený, související
233.	BBAA	...淋漓	大汗淋漓	být velmi zpocený
234.	AAAB	引以为.	引以为傲	být pyšný (na něco)
235.	BAAB	...不可...	深不可测	nepředvídatelný
236.	BABA	...言...语	甜言蜜语	sladké řečičky
237.	AABB	目不..	目不转睛	zírat
238.	BABA	...根...底	归根到底	nakonec
239.	ABAB	耳...目...	耳濡目染	být ovlivněný
240.	AABB	非同...	非同一般	neobyčejný
241.	ABAB	千...万...	千军万马	velká armáda
242.	ABAB	一...而...	一概而论	házet do jednoho pytle
243.	ABAB	大...小...	大惊小怪	dělat povyk pro nic
244.	AABB	生死..	生死存亡	otázka života a smrti
245.	AABB	无所...	无所畏惧	odvážný
246.	BABA	...死...活	你死我活	na život a na smrt
247.	ABAB	出...不...	出其不意	nachytat někoho na holičkách
248.	BBAA	...相传	代代相传	předávaný z generace na generaci
249.	AAAB	一无所...	一无所获	nic nezískat
250.	ABAB	天...地...	天翻地覆	otřásající
251.	ABAB	一...之...	一气之下	v zuřivosti
252.	ABAB	三...两...	三三两两	nepočetný
253.	ABAB	有...无...	有增无减	růst
254.	ABAB	坚...不...	坚韧不拔	vytrvalý a nebojácný
255.	BABA	...心...力	同心协力	pracovat společně
256.	ABAB	一...不...	一蹶不振	nezvládnout překážku
257.	ABAB	一...之...	一己之力	spoléhat se na své síly
258.	BABA	...家...口	养家糊口	1. starat se o rodinu, 2. snažit se uživit rodinu
259.	ABAB	心...意...	心灰意冷	znechucený
260.	AABB	大有...	大有裨益	velmi užitečný
261.	ABAB	无...不...	无所不在	všudypřítomný

262.	BBAA	...不动	按兵不动	čekat na příležitost
263.	BABA	...头...面	改头换面	drobné změny
264.	ABAB	风...日...	风和日丽	slunečné a teplé počasí
265.	ABAB	如...如...	如痴如醉	bláznivý
266.	ABAB	不...而...	不寒而栗	třást se strachy
267.	ABAB	有...可...	有章可循	mít vzor (v jednání)
268.	ABAB	有...无...	有惊无险	1. dělat z komára velblouda, 2. být strašidelný, ale ne nebezpečný
269.	AABB	不可...	不可分割	neoddělitelný
270.	ABAB	自...自...	自暴自弃	vzdávat se